

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Запорізький національний університет
Освітня програма	20622 Країнознавство
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Запорізький національний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	20622
Назва ОП	Країнознавство
Галузь знань	29 Міжнародні відносини
Спеціальність	291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Балак Ілона Олександрівна, Артемчук Єлизавета Андріївна, Журба Ігор Євгенович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	12.01.2022 р. – 14.01.2022 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://office.naqa.gov.ua/v1/form-se/5094/view>

Програма візиту експертної групи <https://office.naqa.gov.ua/a42fb380-f408-4ae8-b145-0a284e97e770>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

☐ Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Запорізький національний університет з 2007 року здійснює підготовку фахівців спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» для Запорізького регіону. Правила прийому на навчання за ОП, розміщені на офіційному веб-сайті, не містять дискримінаційних положень, враховують особливості самої ОП. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання РН, отриманих при академічній мобільності та неформальній освіті, і є доступними для всіх учасників освітнього процесу. Кадровий склад випускової кафедри характеризується фахівцями в галузі історії та політології. Для викладання дисциплін на ОП бракує провідних фахівців-країнознавців з інших наукових галузей. ОП постійно моніториться та вдосконалюється завдяки активній позиції всіх стейкхолдерів. Діяльність за ОП характеризується співпрацею із багатьма роботодавцями, які залучені до участі в формуванні освітньої програми. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання є чіткими та зрозумілими. Попереднє ознайомлення з формами контрольних заходів та критеріями оцінювання за кожним ОК відбувається через силабуси. В Університеті сформовано прозорі процедури дотримання академічної доброчесності, що закріплено відповідними внутрішніми нормативними документами. Проте здобувачі та студентське самоврядування недостатньо поінформовані про зміст академічної доброчесності та важливість дотримання таких правил. У ЗВО відсутня дієва практика перевірки усіх видів студентських робіт на плагіат та не встановлена допустима норма порогу запозичень. Матеріально-технічне забезпечення на базовому рівні задовольняє реалізацію освітньої програми. В університеті є потужна бібліотека. Важливою складовою навчального процесу є поглиблене вивчення трьох іноземних мов. ОП має потенціал до розвитку та вдосконалення.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Вибіркова частина ОП становить 33% ЄКТС від загального обсягу. Вибір НД здійснюється шляхом персонального голосування в Moodle і передбачає їх розташування за пріоритетами у порядку спадання: від першого до третього. При спілкуванні зі здобувачами ВО та стейкхолдерами отримані позитивні відгуки про місця проведення практик і про рівень загальної та практичної підготовки, які демонструють студенти під час проходження практик. Сформована потужна різноманітна база проходження практики. За сприяння студентського клубу «РАТУС» регулярно проводяться різноманітні заходи. В Університеті активно діє Студентське самоврядування. На сайті ЗВО розміщено необхідну інформацію для абітурієнтів. Правила прийому на навчання є зрозумілими, не містять дискримінаційних положень, регулюються у відповідності до чинного законодавства. У ЗВО визначені чіткі правила дотримання академічної мобільності. На даній ОП здійснюється практика визнання результатів навчання, отриманих у інших ЗВО. Учасники ОП поінформовані про визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті. При навчанні на даній ОП віддають перевагу інтерактивним формам навчання. У відкритому доступі на сайті ЗВО є силабуси, графіки консультацій та електронні адреси НПП. Результати дослідження стейкхолдерів впроваджуються в ОП. Регулярно оновлюється зміст ОК. За даною ОП здійснюється інтернаціоналізація навчання та наукової діяльності. Програма атестаційного екзамєну відповідає ПРН ОП «Країнознавство» (враховані рекомендації ЕГ 2021 р.). Форма атестації здобувачів відповідає СВО відповідно до Наказу МОН № 1002 від 04.08.2020 року. За ОП «Країнознавство» частина роботодавців бере участь у ОП. Значна кількість залучених до ОП НПП має практичний досвід роботи в державних, науково-дослідних та бізнес-структурах, що позитивно впливає на якість НП. Університет створює можливості для професійного зростання НПП. Зокрема, можливості безкоштовного вивчення мов, преміювання за наукову діяльність, сприяння грантовій діяльності, проходження стажування для підвищення професійної майстерності тощо. У ЗНУ наявна потужна бібліотека. ЗВО надає НПП і здобувачам безоплатний доступ до наукометричних баз Web of Science та Scopus, а також до міжнародного ресурсу Unicheck для перевірки робіт на плагіат. Регламентована чітка політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій, доступна електронна та стаціонарна скриньки довіри, діє гаряча лінія «Запобігання проявам корупції», щороку поновлюється План заходів протидії корупції. У ЗВО діє Асоціація випускників-країнознавців ЗНУ. В Університеті створена чітка та прозора внутрішня нормативна регламентація процедур внутрішнього забезпечення якості ОП. Студентське самоврядування активно залучене у процес формування ОП. На сайті університету оприлюднено інформацію про ОП «Країнознавство», включаючи ОП та НП за попередні роки. В середині навчальних корпусів не створені достатні умови для пересування осіб з особливими фізичними потребами.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Варто більш ширше залучати роботодавців до перегляду ОП із зазначенням конкретних пропозицій, що характеризують сучасні умови ринку та конкурентоспроможність фахівців за ОП «Країнознавство». При перегляді даної ОП активніше залучати фахівців з вітчизняних та закордонних ЗВО. Постійний контакт представників ЗВО із потенційними роботодавцями не відображає у повній мірі коригування змісту ОП: роботодавці звертають увагу, в першу чергу, на кількісні показники, а посиленої уваги заслуговують якісні (наповненість практичним змістом ОК, зокрема, тем та їх структури). Модель вільного вибору навчальних дисциплін, що діє в ЗВО, не дозволяє належним чином реалізувати право здобувачів на формування індивідуальної освітньої траєкторії. Структура силабусів є складною та об'ємною, що ускладнює пошук необхідної інформації для стейкхолдерів. Здобувачі та студентське самоврядування недостатньо поінформовані про поняття академічної доброчесності та важливість дотримання таких правил. У групі забезпечення ОП відсутні кандидати/доктори географічних наук, необхідні для якісного забезпечення відповідної ОК «Політична та соціально-економічна географія країн світу». Окремі представники роботодавців серед приватного бізнесу не в повній мірі ознайомлені із ОП та не залучені до її покращення.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Цілі даної ОП відповідають Місії та Стратегії ЗВО, які представлені у документі «Стратегія розвитку Запорізького національного університету на 2018–2022 роки» (<https://cutt.ly/oxFBm24>). ЕГ під час зустрічі з адміністрацією ЗНУ та здобувачами було встановлено, що зазначені в самоаналізі такі особливості ОП, як орієнтованість на потреби регіону, вивчення специфіки країн Західної та Східної Європи, з якими Запорізька область має тісні економічні, культурні та суспільні зв'язки, а також інтеграція європейських цінностей та стандартів в українське суспільство, що відповідають Місії та Стратегії ЗВО. Запровадження даних особливостей в освітній процес забезпечується вивченням загальноєвропейських та регіонально необхідних мов (англійської, французької, іспанської, німецької, польської та болгарської), а також обов'язковими компонентами ОП, серед яких можна виділити такі: ППОП 3 «Європейські студії: політико-правові системи та національні ідеології країн Європи», ППОП 1 «Країнознавство. Регіональні студії», ППОП 5 «Державне управління в Україні: історичний досвід та сучасність», ППОП 6 «Зовнішня політика та проблеми національної безпеки країн Європи», ППОП 7 «Внутрішньополітичний та соціально-економічний розвиток країн Європи». Особливістю ОП є профільна підготовка фахівців з країнознавства, яка поєднує поглиблене вивчення різних аспектів розвитку європейських країн у системі міжнародних та регіональних відносин, суспільних комунікацій. Ще однією особливістю ОП є проходження навчальних (з інформаційних технологій, суспільних комунікацій та регіональних студій; країнознавчої) та виробничої (з аналізу міжнародних комунікацій та перекладу за професійним спрямуванням) практик на підприємствах та в установах України та Запорізького регіону. У перспективі, відповідно до Стратегії, дана ОП передбачає продовження європейського та студентоцентрованого курсу за рахунок коригування змісту освітнього процесу, стимулювання наукової, науково-технічної, та інноваційної діяльності НПП та здобувачів, впровадження інноваційних авторських курсів; розширення спектру вибіркових дисциплін та удосконалення механізму їх вибору.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Дана ОП регулярно переглядається із залученням різних груп стейкхолдерів. Щорічно в ЗВО проводять анонімне опитування здобувачів для визначення їхньої думки щодо якості освіти та ОП (Зустрічі 3, 4), (<http://bit.do/iropyt>), (<http://surl.li/arrkq>). До того ж позиція здобувачів враховується під час круглих столів та нарад з ними (Зустріч 3). Наприклад, у 2020 р. було проведено обговорення ОП зі здобувачами (<http://bit.do/Discuss20>) у зв'язку із прийняттям Стандарту спеціальності. У 2021 р. відбулося нове обговорення ОП з усіма стейкхолдерами (<http://bit.do/Discuss21>). Присутні на ньому здобувачі запропонували із ОК «Теорія міжнародних відносин», підсумковим контролем зробити іспит, адже дана ОК є однією із фундаментальних (ст. гр. 6.2918, гол. студради Татевосян М.), ст.гр. 6.2917 Кузнецова М. звернула увагу, що формувати стресостійкість у здобувачів необхідно також через навчальні та виробничу практики, спільні позааудиторні заходи (протокол засідання кафедри № 15 від 14.06. 2021р., надано на запит). Щодо пропозицій НПП, Маклюк О. та Давлетов О. при перегляді ОП звернули увагу на доцільність запровадження ОК «Теорія міжнародних відносин» як обов'язкової складової до діючих навчальних планів та ОП, Маклюк О. – формування soft skills у межах ОК ОП. Пропозиції роботодавців: Мітков В. запропонував як базу навчальної країнознавчої практики використовувати Запорізьке обл. тов. Болгарської культури та Почесне консульство Р Болгарія в м. Запоріжжя, Макаров А. – збільшити ІТ-навички у практичній підготовці студентів, Коняхін О. – в усіх ОК посилити комунікативні навички. Зазначені пропозиції впливають на формування ПРН, зокрема ПРН 01, 09, 10, 13, 14, 17, 20-22, 24 -26. У 2019–2021 рр. здійснювались інтерактивні опитування (<http://bit.do/fJGFN>, <http://surl.li/aqmly>) випускників ОП щодо ПРН та обговорення проєктів ОП. Інтереси НПП враховуються під час постійного неформального спілкування з адміністрацією ЗВО, а також під час засідань з питань удосконалення ОП щонайменше раз на рік, що фіксується в протоколах. Дана інформація була підтверджена як адміністрацією ЗВО, так і НПП (Зустрічі 1, 2). Позиції роботодавців також враховуються здебільшого під час неформального спілкування на засіданнях кафедри та Ради роботодавців. У травні 2020 р. було проведено обговорення ОП зі стейкхолдерами (<http://bit.do/irsteak>). У грудні 2020 р. було проведено анонімне опитування стейкхолдерів щодо ПРН ОП (<http://bit.do/fN2cH>), (<https://cutt.ly/UxFNtay>), у 2021 р. опитування було вже персоніфіковано (<http://surl.li/arrkq>) (Результати обговорень ОП зі стейкхолдерами у протоколах: кафедри №11 від 09.06.2020 та № 1 від 25.08.2020; засідання Ради роботодавців №2 від 14.06.2021 надано на запит), (Зустріч 7, Резервна). ЕГ зазначає як приклад використання права роботодавців на зміни до ОП пропозицію Бойка А.:

виходячи із досвіду Департаменту ЗЕД та ТПП Запорізької області, особливої ваги набувають фахівці, здатні поєднувати аналітичні навички зі знаннями іноземної мови.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі та програмні результати ОП відображають тенденцію розвитку спеціальності, що можна побачити у спрямованості ОП на підготовку фахівців обізнаних зі структурами ЄС та НАТО, у напрямку яких Україна рухається, що підтверджується обов'язковими компонентами освітньо-професійної програми, іноземними мовами. Інтереси ринку праці враховувалися двосторонньо: вивчаючи дані Держстату та отримуючи інформацію про ринок від роботодавців, що було підтверджено ними під час зустрічі (Зустріч 7, Резервна). Регіональний та галузевий контекст полягає у міцних зв'язках Запорізької області з країнами Причорноморського регіону, а також із встановленням нових зв'язків з країнами Європи, було враховано за допомогою аналізу звітів USAID та аналізу кількості іноземних інвестицій до Запорізької області, за якими вона посідає одне з провідних місць. Зазначений контекст проявляється у вивченні регіонально значущих, на думку ЗВО, мов (англійської, польської та болгарської), у проходженні країнознавчої практики, а також у співпраці з органами місцевого самоврядування, зокрема структурними підрозділами ЗОДА, що було підтверджено на зустрічі з роботодавцями (Зустрічі 7, Резервна). Під час формування ОП були отримані поради від представників Інституту міжнародних відносин КНУ імені Т.Г. Шевченка, Дипломатичної академії України при МЗС України, НУ «Острозька академія», ЛНУ ім. І. Франка, ЧНУ ім. Ю. Федьковича. З метою покращення цілей та програмних результатів ОП було отримано рецензії від багатьох українських та зарубіжних університетів (Варшавський університет, Південно-Східний університет «Неофіт Рильський»), деякі з яких були завантажені до системи. Щодо конкретних випадків запозичень певних частин деяких ОК, то потрібно сказати про: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича: «Конфліктологія та теорія переговорів», «Міжнародні організації»; Ужгородський національний університет: «Теорія та практика перекладу»; Польські ЗВО (Полонійна академія в Ченстохові, Варшавський університет, Академія ім. Анджея Фрича Моджевського, Ягеллонський університет): «International Law», «International Economy», «History of International Relations», «Foreign Policy» (за регіонами); «Civilization». Окремо варто відзначити такі особливості ОП як європейський курс, регіональний контекст, які роблять дану ОП конкурентоспроможною в порівнянні з вітчизняними та іноземними ЗВО, а також готовність і бажання представників ЗВО удосконалювати ОП, про що неодноразово заявляли гарант ОП та представники адміністрації ЗВО (Зустрічі 1, 2, Фінальна).

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

У процесі роботи ЕГ було доведено, що ПРН ОП «Країнознавство» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти є основою загальних і фахових компетентностей здобувачів та сприяють ефективній діяльності за фахом. Програмні результати навчання обґрунтовуються стосовно до сучасних закономірностей функціонування ринку міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій у відповідності до Стандарту вищої освіти за спеціальністю 291 «Країнознавство» Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» першого (бакалаврського) рівня ВО. Даний Стандарт був прийнятий та затверджений Наказом Міністерства освіти і науки України від 04.08.2020 р. протокол № 1002. Відповідно до пункту 3 частини 3 ст.10 Закону України «Про вищу освіту», нормативний зміст підготовки здобувачів ВО у СВО формулюється у термінах РН. Цілі та ПРН відображають сьогоденні тренди розвитку спеціальності, що дає можливість випускникам за даною ОП бути конкурентоспроможними. Визначено тісну кореляцію відповідності результатів навчання ОП 2021 р., зокрема, ПРН 01-17, які є відповідними аналогами ПРН затвердженого Стандартом вищої освіти (зустріч 1, 3, Резервна зустріч). ОП повністю відповідає Стандарту, проте ПРН не вичерпується вище зазначеними РН. Визначення решти ПРН, у відповідності до автономії, є відповідальністю ЗВО. Отже, ЗНУ запропонував додаткові програмні результати навчання РН 18–26, які враховують особливості місії та стратегії закладу вищої освіти, позицій стейкхолдерів, тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних ОП. Отже, ЕГ зазначає, ОП 2021 «Країнознавство» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за даною спеціальністю та рівнем вищої освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

ОП відповідає Місії та Стратегії ЗВО, яка полягає у створенні освітнього та наукового простору європейського рівня. До формування та перегляду ОП залучаються стейкхолдери за допомогою анонімних опитувань, різноманітних

неформальних та офіційних зустрічей (круглі столи для здобувачів, НПП, адміністрації ЗВО та роботодавців) (<https://cutt.ly/hxGuNvg>). Велика увага при створенні ОП приділялась регіональному та галузевому контексту, таким чином для їх забезпечення вивчаються регіонально важливі мови (англійська, польська, болгарська), проводиться країнознавча практика. При створенні ОП бралась до уваги позиція стейкхолдерів, а також були отримані рецензії від українських та іноземних університетів. ЗВО швидко відреагував на вихід Стандарту за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Варто більш ширше залучати роботодавців до перегляду ОП із зазначенням конкретних пропозицій, що характеризують сучасні умови ринку та конкурентоспроможність фахівців за ОП «Країнознавство». При перегляді даної ОП активніше залучати фахівців з вітчизняних та закордонних ЗВО. Аналіз пропозицій стейкхолдерів дозволив зробити висновок, що вони мали обмежений характер, а також брали участь у соціологічному опитуванні, проте конкретних пропозицій по якісному наповненні ОК не було, академічна спільнота приймала участь у перегляді ОП, проте не завжди пропонувала якісне, змістовне наповнення тем ОК. Рекомендовано: якісно поглибити співпрацю усіх стейкхолдерів на засадах ефективної участі при змістовному, якісному перегляді та наповненні ОП.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Оцінивши сильні сторони і позитивні практики, а також зважаючи на готовність ЗВО враховувати рекомендації щодо подальшого удосконалення ОП «Країнознавство», ЕГ дійшла висновку, що ОП відповідає рівню В за критерієм 1.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

ЕГ було з'ясовано, що відповідно до Закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01 липня 2014 р. (зі змінами), обсяг освітньої професійної програми підготовки бакалавра становить 240 кредитів ЄКТС, що повністю відповідає обсягу ОП (2021р.) «Країнознавство», що реалізується на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти у Запорізькому національному університеті. ЕГ доведено, що у відповідності до ОП та навчального плану, загальна кількість кредитів ЄКТС 240, з яких 160 кредитів (67%) ЄКТС – обсяг освітніх компонентів, спрямованих на формування загальних та спеціальних (фахових) компетентностей, визначених Стандартом вищої освіти за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» для першого (бакалаврського) рівня; 80 кредитів (33%) ЄКТС – складають дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти. Практична підготовка складає 12 кредитів ЄКТС (із них «Навчальна практика з інформаційних технологій, суспільних комунікацій та регіональних студій» – 3 кредити ЄКТС, «Навчальна країнознавча практика» – 3 кредити ЄКТС та «Виробнича практика з аналізу міжнародних комунікацій та перекладу за професійним спрямуванням» – 6 кредитів ЄКТС. У відповідності до СВО, мінімальний обсяг практики – 6 кредитів ЄКТС. Атестація здобувачів ВО відбувається у формі атестаційного екзамену (2 кредити ЄКТС), що відповідає СВО за даною спеціальністю. Таким чином, обсяг ОП «Країнознавство» та окремих освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС) відповідає вимогам чинного законодавства для відповідного рівня вищої освіти та відповідного Стандарту вищої освіти (<https://bit.ly/34k9P6K>). Термін навчання – 3 роки 10 місяців. ЕГ обґрунтовано, що ОК, включені до ОП, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та ПРН.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОП 2021 р. «Країнознавство», що акредитується, затверджена протоколом № 11 засідання ВР ЗНУ від 23.06.2021 р. та введена в дію Наказом ректора ЗНУ № 295 від 14.06.2021 р. ОП 2021 р. є структурованою та змістовною, виділені

обов'язкові та вибіркові блоки дисциплін (відповідно 160 та 80 кредитів), блок Обов'язкова компонента є структурованим. У НП 2021 року вивчення ОК передбачено протягом 8-ми семестрів; навантаження кожного навчального року становить 60 кредитів ЄКТС. Дана ОП, а також НП 2021р. мають чітку структурування за циклами: цикл загальної підготовки (30 кредитів), цикл професійної підготовки спеціальності (100 кредитів), цикл професійної підготовки ОП (30 кредитів). У сукупності ОК складають логічну взаємопов'язану систему, що дозволяє досягти заявлених цілей та ПРН, що відображено через матрицю відповідності РН ОК «Політична та соціально - економічна географія країн світу», «Європейські студії: політико- правові системи та національні ідеології країн Європи», що внесені до матриці відповідності (в системі), співпадають з переліком РН, вказаних в ОП, зокрема ППОП 2 забезпечують РН 01,18,23, а ППОП3 відповідно РН 02, 04, 18,19, 23 передбачених СВО. Аналіз матриці відповідності визначених ОП ПРН дозволяє ЕГ констатувати зв'язок курсових робіт зі спеціальності (у 4, 6 та 8 сем.) різними навчальними дисциплінами саме професійного спрямування (Зустрічі 2, 3). Практична складова забезпечується 3-ма практиками, зокрема «Навчальна практика з інформаційних технологій, суспільних комунікацій та регіональних студій» (2 семестр, 3 кредити) забезпечує ПРН 5–8,11, 14, 17 «Навчальна країнознавча практика» (4 семестр, 3 кредити) відповідно ПРН 6, 8, 11, 18, 20, 21, 22. Основною практикою є «Виробнича практика з аналізу міжнародних комунікацій та перекладу за професійним спрямуванням» (7 семестр, 6 кредити) забезпечує ПРН 5–8,10–12, 17, 20, 22. ЕГ встановлено, що зміст НП, ОП має чітку структуру, ОП має логічну послідовність розміщення ОК. ОП містить НД правового, політичного, економічного, дипломатичного спрямувань, а також для вивчення іноз. мов (понад 30% ОП). Компоненти за вибором здобувачів вищої освіти підсилюють фахову складову ОП.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Аналіз змісту ОП свідчить про її відповідність предметній області спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» першого (бакалаврського) рівня ВО. Зокрема, ЕГ обґрунтовує, що теорія міжнародних відносин, форми та способи їх організації розкриваються у ОК, зокрема, ППС 4, ППС 3, ППОП 1, ППОП 2 ; історію та практику міжнародного співробітництва, взаємодію та конкуренцію відповідно у ППС 1, ППС 6, ППС 9, ППС 10; країнознавство, регіональні та європейські студії, політико-правові системи та національні ідеології країн Європи, а також зовнішня політика та проблеми національної безпеки України та країн Європи, розкриваються у ОК - ППОП 1, ППОП 3-4, 6. Обґрунтовано, що інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах та прогнозування глобальних процесів відображено у ЗП 5, ППС 6, ППС 15, ППС 16. Вільне володіння іноземною мовою розкривається у ЗП 4, ППС 12, ППС 13. Вивчення освітніх компонент ОП дозволяє повністю виконати вимоги Стандарту спеціальності 291. Освітні компоненти у цілому відповідають спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» за першим (бакалаврським) рівнем ВО. Усі ПРН забезпечуються ОК, які зараховані до обов'язкової компоненти ОП. Зазначені компетентності ми бачимо в ОП. ПРН та компетентності, якими має володіти здобувач, знаходяться у Силабусах (<https://bit.ly/3rBDeRP>). Отже, ЕГ зазначає, що зміст даної освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Нормативна база організації освітнього процесу ЗВО регламентується Положенням про організацію навчального процесу у тому числі на першому (бакалаврському) рівнях у ЗНУ (<http://bit.do/znuprocess>). та Порядком реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін у Запорізькому національному університеті (<http://bit.do/znuvybir>). Вибіркова частина ОП складає 80 кредитів – 33%. Зазначений підхід застосовується у процесі складання індивідуального навчального плану здобувача на навчальний рік. Виконання індивідуального НП здобувача здійснюється згідно з затвердженням графіком навчального процесу, розкладами занять та проведення підсумкової та державної атестації. Процедура забезпечення вибору НД здійснюється у відповідності до вищезазначеного «Положення..». За ОП 2021р. блок ВД включає: дисципліни вільного вибору в межах Ун-ту обсягом 30 кр., з яких 15 кр. забезпечують формування п'яти складових компетентностей, зокрема: з української і зарубіжної культури, з медичної допомоги, БЖД, ЦЗ; з філософії, соціально-політичних наук та інформаційно-комунікаційної компетентності, а також з рухової активності, фізичної підготовки (проте у «Порядку..» п.п. 1.4 пропонується 12 кр. та чотири складових компетентностей). Дисципліни ВВ студента в межах спец-ті обсягом 50 кр. (відповідно до «Порядку..» може бути 30 кр.). Вибору підлягають як окремі дисципліни, так і блоки НД у межах спец-ті. Доцільно визначати однакову кількість кредитів для вибіркових дисциплін. Обрання здобувачами ВД в межах ун-ту на наступний н. р. здійснюється в період з 15.01 до 15.02, вибір дисциплін в межах спец-ті з 01.03 до 31.03 (для БД – на весь термін навчання) шляхом персонального голосування в Moodle за пріоритетами: від найбажанішої до останньої (Зустрічі 1, 2, 3, 4). Мінімальна кількість здобувачів, з якої формується академічна група для вивчення ВД: в межах ун-ту – 20 ос.; в межах спец-ті – 12 ос. Як було зазначено керівництвом ЗВО, а також керівниками структурних підрозділів, можливе формування малочисельних груп (як виняток) (Зустрічі 1, 2, 3,5,6). Відповідно до ОП та НП студентам пропонуються семестрові блоки: вибір 1-ї дисципліни з 3-х запропонованих випусковою кафедрою, що, на думку ЕГ, частково обмежує студентів у формуванні власної освітньої траєкторії. Виконання індивідуального НП здобувача здійснюється згідно з затвердженням графіком навчального процесу, розкладами занять та проведення підсумкової та державної атестації. Отже, ЕГ доведено, що здобувачі мають право на: вибір ВК навчання одночасно з різних ОП, та індивідуальним графіком.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ЕГ обґрунтовує, що відповідно до НП, всі ОК ОП мають практичні та семінарські заняття, що відповідає силабусам та іншим документам за ОП. Заплановано 3 практики (2, 4, 7 семестри). Кількість кредитів відведених на практики – 12 (5 % підготовки за ОП). З них: Виробнича практика з аналізу міжнародних комунікацій та перекладу за професійним спрямуванням – 6 кр., Навчальна практика з інформаційних технологій, суспільних комунікацій та регіональних студій – 3 кр, що належать до Циклу ППС; Навчальна країнознавча практика – 3 кр. (Цикл ППОП). ЕГ пропонує встановити мінімальний обсяг практики – 6 кр. відповідно до СВО, а також виходячи із потреб здобувачів та потенційних роботодавців, адже вони формують інтегральну, загальні та фахові компетентності, зокрема, ІК; ЗК 3-7, 9-12, 15; СК 1-6, 9, 12, 14, 16, які дають можливість досягти поставлених цілей та ПРН, що є вкрай необхідними для формування конкурентоспроможності фахівців за даною ОП. Силабуси з кожного виду практичної діяльності наявні (<https://bit.ly/3rBDeRP>). Договори на проведення практик укладені (надані на запит ЕГ). При спілкуванні зі здобувачами вищої освіти та роботодавцями отримані позитивні відгуки про місця проведення практик та рівень підготовки, які демонструють студенти під час їх проходження (Зустрічі 3, 7). За результатами практик заповнюються документи, проводиться залік (Зустріч з гарантом). На підставі договорів і довготривалих професійних стосунків сформована професійна та різнопланова база проходження практики. Відповідно до «Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти ЗНУ» (<https://bit.ly/3qOM53A>), виробнича практика покликана підготувати майбутніх фахівців до реальної практичної роботи, забезпечити належний рівень їхньої професійної підготовки. Метою виробничої практики є поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти у процесі вивчення певного циклу теоретичних дисциплін, практичних навичок, ознайомлення безпосередньо в установі, організації, на підприємстві з виробничим процесом і технологічним циклом виробництва, відпрацювання професійних умінь і навичок зі спеціальності. Під час зустрічі з ЕГ випускники за ОП «Країнознавство» продемонстрували задоволення рівнем практичної підготовки за ОП (Відкрита зустріч). Роботодавці зазначають, що ОП забезпечує достатній рівень практичної підготовки здобувачів. В цілому, ОП відповідає вище зазначеним побажанням та вимогам роботодавців (Зустріч 7, Резервна зустріч). ЕГ вважає, ОП та НП передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Здобувачі ВО за ОП «Країнознавство» мають володіти комунікативними та лідерськими навичками, аналітичним мисленням, бути гнучкими, толерантними, вміти працювати в команді, бути цілеспрямованими, відповідальними та креативними. Через те, освітні компоненти ОП повинні забезпечувати набуття здобувачами вищої освіти зазначених соціальних навичок (soft skills). ЕГ підтверджує, що у даній ОП їх набуття досягається за допомогою вивчення обов'язкових дисциплін: «Вступ до спеціальності та основи наукових досліджень», «Політична психологія», «Європейські студії: політико-правові системи та національні ідеології країн Європи», «Країнознавство. Регіональні студії». «Дипломатична та консульська служба», «Дипломатичний протокол та етикет», «Конфліктологія та теорія переговорів», «Державне управління в Україні: історичний досвід та сучасність», «Навчальна країнознавча практика». Зміст силабусів та робочих програм дисциплін, зокрема, види навчальної діяльності та методи навчання (рольові ігри, інтерактивні лекції, дискусії, моделювання ситуацій тощо), а також тематика занять загалом сприяють формуванню у здобувачів вищої освіти необхідних soft skills. Зі слів здобувачів, вони беруть активну участь у різних позанавчальних заходах, а саме: конференціях, круглих столах, займаються громадською діяльністю. За сприяння студентського клубу «РАТУС» регулярно проводиться дебатний турнір [Зустрічі 3, 4, <https://bit.ly/3GMXYfT>, <https://bit.ly/3Alx506>]. Стейкхолдери, зокрема потенційні роботодавці, відзначають, що здобувачам вищої освіти за даною ОП бракує навичок тайм-менеджменту [Зустріч 7]. В Університеті діє Студентське самоврядування, метою якого є захист прав, свобод, інтересів студентів та забезпечення їхньої участі у громадському житті та діяльності ЗНУ. Студенти наголосили, що в ЗВО приділяється належна увага соціальним та спортивним заходам (Зустріч 3, 4).

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт за спеціальністю 291 відсутній. При розробці ОП 2021 р. ЗВО керувалося вимогами Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 №2145-VIII, Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 №1556-VII, Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» від 23.11.2011 №1341, Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» від 29.04.2015 №266, Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» від 30.12.2015 №187, «Національний класифікатор України», «Класифікатор професій» ДК 003:2010, Довідника кваліфікаційних характеристик професій (№336 від 29.12.2004). ЕГ обґрунтовано, що зміст ОП 2021 р. передбачає достатній обсяг ОК, спрямованих на формування необхідних ФК та ПРН відповідно до професійної кваліфікації. Отже, ОП 2021 р. не передбачає присвоєння професійної кваліфікації за відсутністю професійного стандарту за спеціальністю 291.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз ОП, структура навчального плану (<https://bit.ly/3KykF9M>), робочих навчальних програм дисциплін, силабусів (<https://office.naqa.gov.ua/v1/form-se/5094/view>) дає підстави стверджувати, що обсяг ОП та освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС), включаючи аудиторну та самостійну роботу, відображає фактичне навантаження здобувачів вищої освіти та забезпечує досягнення цілей ОП та регламентованих нею ПРН. Про це свідчить власне зміст ОП, навчальних планів, силабусів (<https://www.znu.edu.ua/ukr/university/departments/history/syllabus>), а також опитування фокус-груп НПП, здобувачів освіти, роботодавців та інших стейкхолдерів (ОП Країнознавство - ЗНУ ([znu.edu.ua](https://www.znu.edu.ua))). Освітній процес за програмою здійснюється в такому співвідношенні (НП 2021 р.): аудит. заняття - 2610 год. (з них: лекції - 1064, лаб. - 28, практ./семінар. - 1518); сам. робота - 4590. Таким чином, загальний обсяг год. за ОП 2021 р. становить - 7200 год. (240 кр). Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у ЗНУ п.п 3.2.3. та 3.2.4. існує чітке розмежування між двома видами занять: практичне та семінарське, проте вони об'єднані в одній графі у НП 2021р.. Практична підготовка здобувачів здійснюється шляхом проходження практики. Сумарна кількість екзаменів та заліків з урахуванням практик та курсових робіт відповідає «Положенню...» (<https://bit.ly/33BhkGC>), що підтверджено здобувачами та індивідуальним планом. Робочий час НПП становить 36 год./тижд. Максимальне навчальне навантаження на одну ставку не перевищує 600 год. на н. р. (Зустріч 5). НПП підтвердили, що фактичне навантаження відповідає зазначеному, а також навели приклади сприяння ЗНУ їхньої викладацької майстерності (Зустріч 2). ЕГ констатує, що серед різноманітних опитувань, запроваджених для здобувачів на момент виїзної експертизи відсутнє таке, що стосувалось би реального їхнього навантаження. Проте, здобувачі під час зустрічі з ЕГ зазначили, що співвідношенням обсягу окремих ОК ОП та фактичним навантаженням вони задоволені. Таким чином, обсяг ОП та окремих освітніх компонентів реалістично відображає фактичне навантаження здобувачів, отже, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання (Зустріч 6).

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

ЕГ з'ясовано, що за ОП «Країнознавство» підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою не здійснюється. Проте в ЗНУ наявне «Положення про дуальну форму здобуття вищої та фахової передвищої освіти в ЗНУ» (<https://cutt.ly/hxGaXa8>). Також в Університеті реалізується пілотний проєкт «Впровадження дуальної форми здобуття освіти у закладах фахової передвищої та вищої освіти» (<https://bit.ly/3qQlhZl>).

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Понад 50 % (67%) обсягу освітньої програми спрямовано на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю. Серед дисциплін вільного вибору в межах Університету є такі, що забезпечують формування компетентності з української і зарубіжної культури (3 кредити); з медичної допомоги, безпеки життєдіяльності, цивільного захисту (3 кредити); з філософії, соціально-політичних наук (3 кредити). Вибіркова частина ОП становить 33% ЄКТС від загального обсягу. Вибір навчальних дисциплін здійснюється шляхом персонального голосування в Moodle і передбачає їх розташування за пріоритетами у порядку спадання: від першого до третього. При спілкуванні зі здобувачами вищої освіти та стейкхолдерами отримані позитивні відгуки про місця проведення практик і про рівень загальної та практичної підготовки, які демонструють студенти під час проходження практик. Сформована потужна різноманітна база проходження практики. За сприяння студентського клубу «РАТУС» регулярно проводяться різноманітні заходи. В Університеті активно діє Студентське самоврядування.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Постійний контакт представників ЗВО із потенційними роботодавцями не відображає у повній мірі коригування змісту ОП: роботодавці звертають увагу на кількісні показники, а посиленої уваги заслуговують якісні (наповненість практичним змістом фахових ОК, зокрема тем та їх структури). Модель вільного вибору навчальних дисциплін, що діє в ЗВО, не дозволяє належним чином реалізувати право здобувачів на формування індивідуальної освітньої траєкторії. Рекомендації: враховувати пропозиції роботодавців, як представників ринку праці, до якісних змін змісту та структури ОК ОП; створити загальноуніверситетський каталог вибіркового дисциплін, що дасть можливість спростити механізми вибору дисциплін, реалізувати у повній мірі індивідуальну освітню траєкторію здобувачем; уніфікувати обсяг вибіркового дисциплін у ЄКТС до 3 кредитів; розширити перелік дисциплін індивідуального

вибору здобувачів з урахуванням побажань стейкхолдерів; привести кількість кредитів для кожної з видів практики до 6, що відповідатиме СВО.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Зазначені сильні сторони та зауваження, які є несуттєвими, ґрунтуються на засадах автономії ЗНУ, що дає право експертній групі зробити висновок про відповідність ОП «Країнознавство» за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» першого (бакалаврського) рівня – рівню В за критерієм 2.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

На сайті університету в доступній та зрозумілій формі розміщена інформація про правила прийому до ЗНУ у 2022 році (<https://bit.ly/3G313aF>), затверджені Вченою радою ЗНУ відповідно до Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2022 році, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 13 жовтня 2021 року № 1098; наведено Перелік конкурсних предметів у сертифікаті Українського центру оцінювання якості освіти (вступних іспитів, творчих конкурсів) (<https://bit.ly/3Ku15un>). Оприлюднено умови вступу для здобувачів з обмеженими можливостями (<https://bit.ly/3Kw9EG4>). У Додатку 1 розкрито Перелік освітніх ступенів та спеціальностей, за якими оголошується прийом на навчання, ліцензовані обсяги та нормативні терміни навчання у ЗНУ (<https://bit.ly/3rGiMiF>), у Додатку 4 зазначено, що для вступу на ОП «Країнознавство» в 2022 році потрібно сертифікати ЗНО з української мови та літератури, іноземної мови, математики (<https://bit.ly/33ZKyva>). Окремо представлені умови вступу до ЗВО осіб, які проживають на тимчасово окупованій території АР Крим та міста Севастополя, тимчасово окупованій території окремих районів Донецької та Луганської областей, території населених пунктів на лінії зіткнення, Додаток 8 (<https://bit.ly/3nJdK3J>). Правила прийому на навчання за освітньою програмою «Країнознавство» є чіткими, зрозумілими, недискримінаційними та оприлюднені на офіційному веб-сайті ЗНУ. Для зручності здобувачів розроблено та впроваджено Віртуальний консультативний центр Запорізького національного університету «Вступ-2021» (<https://cutt.ly/vxGsB1h>) (Зустріч 5), доцільно змінити рік у назві, щоб не дезорієнтувати користувачів.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому на навчання за даною освітньою програмою враховують особливості цієї ОП. Мінімальний бал ЗНО – 140 – встановлений відповідно до Наказу МОН №1274 від 15.10.2020 «Про затвердження Умов прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2021 році» для спеціальності галузі знань 29 «Міжнародні відносини». Предмети ЗНО визначаються відповідно до чинного законодавства України, що розміщено на сайті ЗВО (<https://bit.ly/3fO38fD>). У Додатку 4 до Правил прийому до Запорізького національного університету у 2022 році (<https://cutt.ly/yjoaNEL>) розміщено Перелік конкурсних предметів у сертифікаті Українського центру оцінювання якості освіти, необхідних для вступу на спеціальність 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії, їхні вагові коефіцієнти та ваговий коефіцієнт атестату, мінімальний прохідний бал, а також тип конкурсної пропозиції. Інформація для абітурієнта «Вступ-2021. Віртуальний консультаційний центр» містить інформацію про сертифікати ЗНО для вступу на дану ОП. Так, для вступу на дану ОП здобувачу необхідно надати сертифікати ЗНО з Української мови та літератури, Іноземної мови, Математики (<https://bit.ly/33N1kCP>). Однак в розділі Освітні програми / Бакалаврат / Країнознавство (<https://bit.ly/3IvIXRj>) не зазначені сертифікати ЗНО, необхідні для вступу на ОП «Країнознавство» у 2022 році. На сайті не зазначено інформацію про вартість навчання на даній ОП для абітурієнтів 2022 року.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура визнання результатів навчання, що отримані в інших ЗВО, є чіткою та зрозумілою. Вона регулюється «Положенням про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці у ЗНУ» (<http://surl.li/kmrv>) та «Положенням про переведення, відрахування та поновлення студентів у Запорізькому національному університеті» (<https://cutt.ly/Xjoa8Zb>). Для академічної мобільності здобувачеві необхідно погодити у ректора ЗВО, в якому він попередньо навчався, та ректора Запорізького національного університету заяву про дозвіл на переведення, скласти відповідні до графіку ліквідації академічної різниці екзамен та заліки у вказані терміни. Доступність вищезазначених документів для учасників освітнього процесу забезпечується шляхом їх розміщення на офіційному веб-сайті ЗНУ (<http://bit.do/fN2TS>), здобувачі поінформовані про академічну мобільність (Зустріч 3). Прикладом академічної мобільності є переведення у 2017 році студентки Луців О. на 3 курс (5 семестр) з Дніпропетровського національного університету ім. О. Гончара з перезарахуванням ОК, які студентка опанувала у цьому ЗВО (на запит надано витяг з наказу №1463-с від 05.09.2017), та переведення у 2021 році студентки Міщенко А. на 2 курс (3 семестр) з Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» (освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії») з перезарахуванням таких ОК: «Українська мова професійного спрямування» (3 кр., екзамен), «Англійська мова» (6 кр., залік, екзамен), «Політологія» (4 кр., екзамен), «Історія міжнародних відносин і дипломатії» (4 кр., екзамен), «Навчальна практика» (3 кр., залік), загальним обсягом 20 кредитів (на запит надано витяг з наказу №1271-с від 26.08.2021).

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється «Положенням Запорізького національного університету про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті» від 28.01.2020 року (<https://bit.ly/33W9Qhc>), є чіткою, зрозумілою. Однак у даному Положенні не висвітлені критерії для визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Для зарахування здобувачеві необхідно звернутися з відповідним сертифікатом про проходження неформального навчання, заявою до ректора ЗВО про зарахування результатів неформального навчання та скласти у визначений термін підсумковий контроль, визначений навчальною програмою дисципліни, перед Предметною комісією у складі декана/заступника декана, завідувача кафедри/гаранта ОП, провідного викладача з даної дисципліни щонайменше на 60 балів. У другому семестрі 2020-2021 н.р. можливістю визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, скористалися студентки 4 курсу Шумська Т. (дисципліни «Аналіз і прогнозування глобальних процесів» та «Дипломатична та консульська служба») (сертифікат про проходження навчання «Навички медіації та діалогу для потреб публічної служби» надано на запит) та Гоголідзе Х. (дисципліни «Аналіз і прогнозування глобальних процесів», «Національні ідеології та політичні еліти Польщі», «Конфліктологія та теорія переговорів» та «Політична психологія») (на запит підтвердження не надано), у першому семестрі 2021–2022 н.р. – студентка 3 курсу Білан К. (дисципліна «Зовнішня політика та проблеми національної безпеки України») (сертифікат про проходження навчання «Європейська зовнішня політика: просто про складне» надано на запит) та студентка 2 курсу Фатюха Я. (дисципліна «Політико-правові системи та національні ідеології Європи») (на запит підтвердження не надано).

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

ЕГ засвідчує, що на сайті ЗВО розміщено необхідну інформацію для абітурієнтів. Правила прийому на навчання є чіткими, зрозумілими, не містять дискримінаційних положень. Правила прийому на ОП регулюються у відповідності до чинного законодавства, вказано граничний поріг для вступу на ОП – 140 балів. У ЗВО визначені чіткі та зрозумілі правила дотримання академічної мобільності. На даній ОП здійснюється практика визнання результатів навчання, отриманих у інших ЗВО. Учасники освітнього процесу поінформовані про визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті. Здобувачі даної ОП мають змогу зарахувати ПРН, отримані при неформальній освіті.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

На сайті ЗВО варто оновити інформацію про сертифікати ЗНО, необхідні для вступу на ОП в 2022 році, також не вказана вартість навчання для абітурієнтів, інформація, що представлена, є застарілою, за 2021 рік.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Критерій 3 відповідає рівню В, оскільки правила прийому на дану ОП є чіткими, враховують її особливості, не містять дискримінаційних положень. У ЗВО існують чіткі процедури визнання результатів навчання, отриманих у інших ЗВО. Виявлені недоліки є незначними.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

При навчанні на даній ОП віддають перевагу інтерактивним формам навчання: лекція дискусія, «мозковий штурм», робота в малих групах, мультимедійні презентації, онлайн-тестування, кейсові завдання. Це регулюється «Положенням про організацію освітнього процесу у ЗНУ» (<https://bit.ly/33BhkGC>), «Положенням про організацію освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання в ЗНУ» (<https://bit.ly/3FYpDeI>) та рекомендаціями/рішеннями Науково-методичної ради ЗНУ (<https://bit.ly/3IsXHiB>). Зазначено у Звіті про самооаналіз та підтверджено на Зустрічах 2, 5 використання онлайн платформ Zoom, Google Meet та онлайн-сервісів Mentimeter Ideaboardz, Answergarden, Mindmap, що є доречним під час складної епідеміологічної ситуації, спричиненої COVID-19. Лекція є формою аудиторної роботи, читається НПП. Лектор зобов'язаний дотримуватись силабуса, що є затвердженим на засіданні кафедри до початку викладання дисципліни (<https://bit.ly/3rBDeRP>), щодо тематики та змісту лекційних занять, але є вільним в поясненні навчального матеріалу, формах і способах його викладання (<https://bit.ly/33BhkGC>). У силабусах прописані методи вивчення обраного курсу, результати навчання, що будуть отримані при його вивченні, групові та індивідуальні творчі проекти (<https://bit.ly/3rBDeRP>). Практичні та семінарські заняття можуть проводитися у формі бесіди, дискусії, рецензування та обговорення доповідей тощо (<https://bit.ly/33BhkGC>). Протягом семестру консультації з навчальних дисциплін проводяться за встановленим кафедрою графіком із розрахунку відповідного часу. Інформація про час їх проведення розміщена на сайті ЗВО (<https://bit.ly/3I8fuc>). Для здобувачів час самостійної роботи регламентується робочим навчальним планом і повинен становити від 50 до 70 % загального обсягу навчального часу здобувача вищої освіти, відведеного для вивчення конкретної дисципліни (<https://bit.ly/33BhkGC>). На сайті ЗВО розміщений перелік дисциплін вільного вибору здобувача в межах університету (<https://bit.ly/341PuTL>). Перелік вибіркових дисциплін в межах спеціальності для ОП «Країнознавство» розміщений на сайті (<https://bit.ly/3nOLtJg>) без зазначення для ОП якого року вони розроблені. На сторінці історичного факультету інформація про організацію вивчення навчальних дисциплін професійного циклу за вибором студентів на 2020-2021 н. р. є застарілою, не висвітлені дисципліни вільного вибору здобувачів освіти у поточному навчальному році (<https://bit.ly/3AnjLIB>). В штаті ЗНУ є два професійних соціолога (Зустріч 2), ЕГ зазначає про дотримання студентоцентрованого підходу у навчанні і викладанні за даною ОП: враховуються результати опитувань студентів (<https://cutt.ly/zxGgEF7>), думка здобувачів, зокрема Татевосян М., щодо зміни форми підсумкового контролю ОК «Теорія міжнародних відносин» та ПРН по даній ОП (протокол засідання кафедри № 15 від 14.06. 2021р., надано на запит).

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

На сайті ЗВО розміщена інформація про графік навчального процесу (<https://bit.ly/3tP1p26>), силабуси навчальних дисциплін (<https://bit.ly/3rBDeRP>). Студенти мають змогу ознайомитися з силабусами на сайті та на першому занятті з кожної дисципліни (Зустрічі 2, 3). У силабусах зазначено посилання на навчально-методичні матеріали, розміщені на платформі Moodle. Здобувачам освіти надається інформація про порядок та критерії оцінювання у Положенні про порядок організації освітнього процесу у ЗВО (<https://bit.ly/33BhkGC>), Так, у розділі Регуляції та політика курсу до силабуса навчальної дисципліни, передбачено повідомлення студентів про порядок та критерії оцінювання на початку вивчення курсу відповідальним НПП. Однак структура силабусів є складною та об'ємною, що ускладнює пошук необхідної інформації для здобувачів. Саме таке інформування дозволяє ознайомити здобувачів освіти з правилами роботи під час вивчення дисципліни, надає можливість повторного ознайомлення з ними під час навчання в будь-який зручний для здобувача момент. Зазначено, що рівень задоволеності здобувачів методами навчання і викладання вивчається через проведення опитувань (<http://surl.li/artql>), а також через органи студентського самоврядування (Зустріч 4), студенти залучені до оцінювання якості викладання викладачем під час роботи Моніторингової комісії щодо виконання НПП умов контрактів, щорічно проводяться опитування студентів щодо якості освітніх послуг у ЗНУ, результати яких обговорюються на засіданні Вченої ради та регулярно оприлюднюються на сайті ЗНУ (<https://cutt.ly/DjosggM>), (<http://surl.li/>). На сайті ЗВО оприлюднено графік консультацій НПП із зазначенням часу та місця проведення, електронні адреси викладачів, доступні для листування (<https://bit.ly/3nPRVj7>).

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Навчання здійснюється з використанням студентоцентризованих, проблемно-орієнтованих методів, ІТ-технологій та підходів. Серед загальнонаукових та спеціальних методів варто виділити інформаційний, пояснювально-ілюстративний, проблемний, пошуковий, аналіз і синтез, індукція і дедукція, спостереження (ОП 2021). Проблемна наукова тема кафедри: «Міжнародні відносини та політичний розвиток зарубіжних країн» (номер державної реєстрації: 0114U002651) (<https://bit.ly/3o6XDo3>). У ЗВО діє Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених ЗНУ (<https://bit.ly/3FU8eBQ>). Здобувачі беруть участь у загальноуніверситетській науковій студентській конференції «Молода наука» (<https://cutt.ly/9xGhLMh>) та інших науково-практичних конференціях, як от проєкт «Інформаційна війна у сучасному медіапросторі: регіональний вимір та досвід антипропаганди для молоді» (надано на запит). Здобувачами вищої освіти за даною ОП підготовлено наукові публікації, наприклад, Самойленко Ю. (науковий керівник Казакова О. М.) «Mutual relations between Great Britain and Poland at the beginning of the Second World War through the prism of the War Cabinet Activity (based on the official documents of the British national archives)», Федькова І. (наук. керівник Омельченко А. В.) «Економічні чинники розвитку туристичної галузі Каталонії», Шумська Т. (наук. керівник Казакова О.М.) «Цифрові технології та їх впровадження у сфері дипломатії: досвід Данії» та «Політика регіонального розвитку Данії» (документ на запит). Здобувачі беруть участь в проблемних групах та гуртках: Східноєвропейські студії, Актуальні проблеми розвитку країн Центрально-Східної Європи (науковий керівник Черкасов С.С.); Студентський дебатний клуб «RATUS» (науковий керівник Омельченко А.В.); Дискусійний клуб «Demos» з вивчення політико-правових систем світу (науковий керівник Єльников М.В.) (<https://bit.ly/3o6XDo3>). У документах на запит зазначені стейкхолдери, які надавали підтримку наукових проєктів студентів та викладачів кафедри: «Фонд сприяння демократії Посольства США в Україні» (Лист підтримки та Грантова угода 1, 2, 3 надано на запит), «Спілка вірмен Запорізької області» (файл Round table 5 про результати зустрічі українською та вірменською мовою надано на запит), «Запорізьке наукове товариство ім. Я. Новицького» (Меморандум про співробітництво від 21.05.2020 р.), «Український Інститут вивчення Голокосту «ТКУМА» (Договір про співробітництво № 96-с від 16.11.2020 р. надано на запит). ЕГ зазначає поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Регулярність оновлення змісту освітніх компонентів зафіксована у контракті НПП, впровадження сучасних практик та наукових досягнень у навчальний процес відбувається на основі підвищення кваліфікації та наукових стажувань викладачів, шляхом формальної та неформальної освіти, очно та дистанційно (Звіт про самоаналіз, Зустрічі 1, 2, Організаційна, документи на запит). Серед інтегрованих результатів наукових публікацій до ОК є праці Переверзевої А. В. (Основи економіки, Світова економіка та міжнародні економічні відносини); Маклюк О. М. (Політична психологія, Конфліктологія та теорія переговорів), Омельченка А. В. (Аналіз і прогнозування глобальних процесів), Черкасова С. С. (Національна ідеологія та політичні еліти країн Східної Європи) (документи на запит). НПП вільні у виборі сучасних практик та наукових досягнень, які слід використовувати у навчанні (Зустріч 2, Відкрита, <https://bit.ly/33BhkGC>). Систематичне оновлення ОП регламентується в ЗНУ «Положенням про розроблення навчальних планів підготовки здобувачів ступенів вищої освіти бакалавра та магістра ЗНУ» (<https://cutt.ly/QxGjRYx>) та «Положенням про розробку та оформлення освітньої програми ЗНУ» (<https://cutt.ly/wxGjUGT>). На базі університету функціонує Школа педагогічної майстерності, де викладачі обмінюються досвідом щодо форм і методів викладання, врахування інноваційних практик, критеріїв оцінювання тощо (<https://cutt.ly/DxGjG6S>). НПП, які забезпечують викладання по даній ОП, протягом останніх п'яти років опубліковано 1 одноосібну та 5 колективних монографій, 10 навчальних та навчально-методичних посібників, 4 методичні рекомендації, що є недостатнім при викладанні 33 обов'язкових та 19 вибіркових ОК (згідно ОП та НП 2021 року). НПП беруть активну участь в написанні наукових статей (75 статей, з них 6 – у виданнях наукометричних баз даних Scopus та WoS) та в роботі міжнародних науково-практичних конференцій (опубліковано 53 праці за матеріалами конференцій) (документ на запит). ЕГ пропонує посилити роботу над науковими та навчально-методичними публікаціями НПП даної ОП.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

У ЗВО розроблено Стратегію інтернаціоналізації ЗНУ (<https://bit.ly/3qTSv16>), реалізується План інтернаціоналізації ЗНУ (<http://bit.do/fN2Ar>). Інтернаціоналізація навчання у межах ОП відбувається через залучення до проведення занять фахівців іноземних ЗВО (Звягіна О.М., Варшавський університет) (Відкрита зустріч). НПП, що надають освітні послуги за даною ОП, залучені до виконання проєктів ERASMUS+ напряму Жана Моне: "European Values in Literary Arts" (EUVOLIA) (шифр проєкту: 599918-EPP-1-2018-1-UA-EPPJMO-MODULE, термін реалізації: 01.09.2018 – 31.08.2021, академічний координатор доц. Черкасов С.С.) (EUVOLIA – Think European. Read European. Work European (znu.edu.ua)) та «Tailoring European Memory Politics for Peacemaking in Ukrainian Society» (шифр проєкту: 620386-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-MODULE, термін реалізації: 01.09.2020 – 31.08.2023, керівник модуля – доц. Маклюк О.М.) (Проект TEMPUS - Tempus (znu.edu.ua)) (Звіт про самоаналіз, Зустріч 1, 2).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

При навчанні на даній ОП віддають перевагу інтерактивним формам навчання. Силабуси є у відкритому доступі на сайті ЗВО, містять інформацію про методи вивчення обраного курсу, результати навчання, що будуть отримані при його вивченні, групові та індивідуальні творчі проєкти. Рівень задоволеності здобувачів методами навчання і викладання вивчається через проведення опитувань, органи студентського самоврядування. Студенти залучені до оцінювання якості викладання дисциплін НПП. Також у відкритому доступі є графіки консультацій НПП із зазначенням часу та місця проведення, електронні адреси викладачів, доступні для листування. Результати дослідження НПП та здобувачів освіти впроваджуються в освітній процес. Регулярно оновлюється зміст освітніх компонентів, сучасні практики та наукові досягнення впроваджуються у навчальний процес. У ЗВО, загалом, та за даною ОП, зокрема, здійснюється інтернаціоналізація навчання та наукової діяльності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Структура силабусів є складною та об'ємною, що ускладнює пошук необхідної інформації для здобувачів. Доцільно посилити базу наукових та навчально-методичних видань НПП випускової кафедри публікаціями у фахових виданнях, навчальними посібниками, навчально-методичними комплексами дисциплін, методичними рекомендаціями з дисциплін.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Зважаючи на наведені сильні сторони і позитивні практики, ЕГ дійшла висновку, що ОП відповідає рівню В за критерієм 4.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти ОП «Країнознавство» є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу у Запорізькому національному університеті» (<https://bit.ly/3KD9RaG>), «Положенням про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ» (<https://bit.ly/3Kuwyu9>), «Кодексом академічної доброчесності ЗНУ» (<http://bit.do/fN2UM>). Формами контрольних заходів у межах навчальних дисциплін ОП за бакалаврським рівнем є поточний і підсумковий контроль, який складається з семестрового контролю й атестації (залік або екзамен) та для випускників ОПП (2021 р.) відповідно до вимог Стандарту вищої освіти у формі атестаційного екзамену. Дані положення опубліковані на сайті ЗНУ і є доступними для всіх учасників освітнього процесу. Основні критерії оцінювання здобувачів зазначені у силабусах (<https://cutt.ly/ixGE5CQ>) та методичних матеріалах в електронній системі Moodle (<https://moodle.znu.edu.ua>). ЕГ пересвідчилась під час опитувань студентів, що дистанційне навчання реалізується відповідно до міністерських вимог. Також під час інтерв'ювання здобувачів була підтверджена висока якість надання освітніх послуг та зручність онлайн навчання. У звіті самооцінювання зазначено, що для здобувачів четвертого року навчання у СЕЗН ЗНУ сформована окрема сторінка «Атестаційний екзамен», де розміщено затверджену Програму атестаційного екзамену. Проте здобувачі 4 курсу наразі не ознайомлені з даною сторінкою, що було зазначено під час зустрічі 3.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

На ОП «Країнознавство» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти атестація випускників буде проводитися у формі атестаційного екзамену відповідно до ОПП «Країнознавство» (2021 р.) (<https://bit.ly/3Krb5Wp>) та п.3.7.3. «Положенням про організацію освітнього процесу у ЗНУ» (<https://bit.ly/32JiuiN>) та згідно з вимогами Стандарту вищої освіти відповідно до Наказу МОН № 1002 від 04.08.2020 року. Програма атестаційного екзамену затверджена

Протокол №1 від 25.08.2021, ЕГ детально з нею ознайомилась. До атестаційного екзамену включено: «Теорію міжнародних відносин» (за рекомендацією попередньої ЕГ, яка проводила експертизу 2021 р.), «Конфліктологія та теорія переговорів», «Країнознавство», «Англійська мова».

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ЗНУ визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, оскарження результатів контрольних заходів та їх врегулювання, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу, що було підтверджено під час інтерв'ювання здобувачів, а також можна додатково підтвердити «Положенням про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ» (<http://bit.do/fN2U8>), п. 3.6. «Положенням про організацію освітнього процесу у ЗНУ» (<http://surl.li/kktz>), «Положенням про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ» (<http://bit.do/fN2UG>). Склад екзаменаційних комісій формується і регулюється відповідно до «Положення про екзаменаційну комісію з атестації здобувачів вищої освіти у ЗНУ» (<https://bit.ly/3qQeNRy>). Здобувачі зазначили, що вони ознайомлені із правилами проведення контрольних заходів та не оскаржували їх результати через відсутність будь-яких підстав (Зустріч 3). Графіки освітнього процесу та розклад атестаційних тижнів розміщені на сайті ЗНУ (<https://bit.ly/3Al6v7k>). У ЗНУ забезпечується об'єктивність екзаменаторів, що документально відображено у Протоколі НМР історичного факультету №1 від 30.08.2021 р. та підтверджено здобувачами (Зустріч 3).

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Підтверджуючими документами щодо формування у ЗНУ чіткої, зрозумілої політики та процедури дотримання академічної доброчесності під час реалізації ОП «Країнознавство», є «Кодекс академічної доброчесності ЗНУ» (<http://bit.do/fN2Vk>). У разі недотримання академічної доброчесності, порушення розглядає Рада з академічної доброчесності. Реагування на порушення академічної доброчесності визначена у «Положенні про Раду з академічної доброчесності ЗНУ» (<https://bit.ly/3AyskAs>). ЗВО популяризує академічну доброчесність серед учасників освітнього процесу, зокрема студентства, проводячи тренінги (<https://bit.ly/3fBSMiU>), семінари, а саме, онлайн семінар 10, 15 18-19 листопада 2021 р. та 6-8, 13-14 квітня 2021 р. на тему: «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти (Academic IQ). Проект Американських Рад з міжнародної освіти. 2020-2022 рр.» (<http://library.znu.edu.ua/2397.ukr.html>), та через сайт університету (<https://www.znu.edu.ua/ukr/university/pidrozdzily/1165/11704/12531>). Зокрема, проректор Каганов Ю.О. є співавтором онлайн-курсу на платформі Prometheus «Академічна доброчесність: онлайн-курс для викладачів» (<https://bit.ly/3o03XHT>). У силабусах наявна інформація про академічну доброчесність і дається визначення плагиату. Проте під час зустрічі зі здобувачами та студентським самоврядування була виявлена недостатня поінформованість студентства та було висловлене бачення академічної доброчесності лише як плагиату (Зустріч 3, 4). Таким чином, ЕГ констатує, що в університеті частково сформована культура академічної доброчесності із залученням всіх учасників навчального процесу. Для перевірки робіт на плагиат у ЗНУ використовують програму Unichек (<http://library.znu.edu.ua/2365.ukr.html>). Як зазначив гарант ОП, здобувачі, студентське самоврядування у ЗВО не толерується плагиат, проте в Університеті не встановлено допустимої норми порогу запозичень. Наповнення репозитарію триває (1,5 роки), як зазначила директор наукової бібліотеки Чала Ніна Миколаївна (Зустріч 6).

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Програма атестаційного екзамену відповідає ПРН ОП «Країнознавство» (враховані рекомендації ЕГ 2021 р.). 2. Форма атестації здобувачів відповідає Стандарту вищої освіти відповідно до Наказу МОН № 1002 від 04.08.2020 року.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Здобувачі та студентське самоврядування недостатньо поінформовані про поняття академічної доброчесності та важливість дотримання таких правил. Рекомендується через квести, круглі столи, тренінги імплементувати в культуру ЗНУ академічну доброчесність та активніше залучати до цього процесу представників студентського

самоврядування. Не встановлена допустима норма порогу запозичень, що може призвести до суб'єктивного трактування учасниками ОП зведеної інформації про викладачів, які викладають дисципліни за даною ОП, частково підтверджена публікаціями останніх років та фактами професійної діяльності (<https://office.naqa.gov.ua/v1/form-se/5094/view>). Отримана інформація та надані пояснення під час онлайн зустрічі з фокус-групою доводять, що освітні компоненти ОП забезпечуються викладачами, які за своєю академічною та/або професійною кваліфікацією у цілому відповідають дисциплінам, що викладають (Зустріч 2 та Відкрита зустріч). У цьому контексті привертає увагу дисципліна географічного циклу, яку викладає кандидат історичних наук Омельченко А., – курс «Політична та соціально-економічна географія країн світу», зокрема, науковий ступінь не відповідає навчальній спеціальності зазначеної ОК, немає профільних публікацій з дисципліни. Тому ЕГ пропонує залучити до викладання цієї ОК фахівця кандидата/доктора географічних наук. Згідно з документацією за акредитаційною справою та наданими на запит документами, викладання дисциплін ОП забезпечують 9 докторів наук та 11 кандидатів наук. Значна частина викладачів володіє іноземними мовами (Зустрічі 2, 5; Відкрита зустріч). Професійна кваліфікація НПП також підтверджується їхнім практичним досвідом роботи у державних та громадських інституціях (Зустрічі 2, 7, 8). Більшість викладачів ОП є членами національної громадської організації «Всеукраїнська асоціація політичних наук» (Зустріч 2). ЕГ констатує, що викладачі систематично проходять підвищення кваліфікації, беруть участь у міжнародних стажуваннях, наукових проєктах, семінарах та конференціях, пишуть наукові роботи із залученням здобувачів освіти (Зустрічі з гарантом, Резервна та 2, документи на запит).

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Критерій 5 відповідає рівню В: виявлені недоліки не є суттєвими та можливо їх виправити в короткі терміни згідно наданих рекомендацій.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

ЕГ був здійснений повний аналіз наданих Університетом документів щодо відповідності викладачів, що беруть участь у реалізації освітньої програми (Звіт про самоаналіз, документи на запит, <https://bit.ly/3nPRVj7>). Запропонована гарантом ОП зведена інформація про викладачів, які викладають дисципліни за даною ОП, частково підтверджена публікаціями останніх років та фактами професійної діяльності (<https://office.naqa.gov.ua/v1/form-se/5094/view>). Отримана інформація та надані пояснення під час онлайн зустрічі з фокус-групою доводять, що освітні компоненти ОП забезпечуються викладачами, які за своєю академічною та/або професійною кваліфікацією у цілому відповідають дисциплінам, що викладають (Зустріч 2 та Відкрита зустріч). У цьому контексті привертає увагу дисципліна географічного циклу, яку викладає кандидат історичних наук Омельченко А., – курс «Політична та соціально-економічна географія країн світу», зокрема, науковий ступінь не відповідає навчальній спеціальності зазначеної ОК, немає профільних публікацій з дисципліни. Тому ЕГ пропонує залучити до викладання цієї ОК фахівця кандидата/доктора географічних наук. Згідно з документацією за акредитаційною справою та наданими на запит документами, викладання дисциплін ОП забезпечують 9 докторів наук та 11 кандидатів наук. Значна частина викладачів володіє іноземними мовами (Зустрічі 2, 5; Відкрита зустріч). Професійна кваліфікація НПП також підтверджується їхнім практичним досвідом роботи у державних та громадських інституціях (Зустрічі 2, 7, 8). Більшість викладачів ОП є членами національної громадської організації «Всеукраїнська асоціація політичних наук» (Зустріч 2). ЕГ констатує, що викладачі систематично проходять підвищення кваліфікації, беруть участь у міжнародних стажуваннях, наукових проєктах, семінарах та конференціях, пишуть наукові роботи із залученням здобувачів освіти (Зустрічі з гарантом, Резервна та 2, документи на запит).

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

ЕГ з'ясовано, що з огляду на всю повноту інформації на сайті ЗНУ та проведені зустрічі, процедура конкурсного відбору НПП є прозорою та відкритою [Зустріч 2, 6 та Резервна]. Структурно-логічна послідовність конкурсного відбору прописана в «Положенні про порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладення з ними контрактів (трудових договорів) ЗНУ» (<https://cutt.ly/SxGYAHb>). ЗВО розміщує оголошення про вакантні посади у Запорізькій обласній академічній газеті «Запорізький університет» (<https://cutt.ly/VxGYKH8>). У керівник навчального відділу Горlach В. та заступниця начальника відділу кадрів Драєвська Я. підтвердили, що процедура конкурсного відбору відповідає вищезазначеному положенню (Зустрічі 5, 6, Резервна зустріч). Серед документів, які подають на конкурс претенденти на посаду є наукові доробки за останні 5 років, сертифікат про стажування (є обов'язковим), довідка про стаж науково-педагогічної діяльності тощо (Зустріч 5, 6). ЗВО наголошує, що існуюча система сприяє залученню практиків, зокрема мова йде про проф. Станчева М., та співробітника Варшавського університету, фахівця з міжнародних відносин Звягіної О. (Зустріч 2, Відкрита). У ЗВО прийнято «Порядок присвоєння вчених звань науково-педагогічним працівникам Запорізького національного університету», затверджений Вченою радою ЗВО (протокол № 12 від 18.06.2018 р.) (<https://cutt.ly/6xGYOmO>). Отримані вчені звання впливають на рейтинг викладача та на термін укладення трудових договорів (Зустрічі 5, 6). Відповідна процедура конкурсного відбору дозволяє, з точки зору Університету, забезпечити якісний та професійний склад НПП, а також високий рівень реалізації ОП (Зустріч 1, 5, 6). Університет залучає до ОП молодих викладачів, наприклад, Бойко О., яка спеціалізується на балканістиці. Виховання власних кадрів за новими науковими напрямками сприяє оновленню кадрового потенціалу ОП. Планується продовження такої політики добору НПП.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

На протязі онлайн зустрічей та аналізу запропонованих документів, ЕГ пересвідчилась в активному залученні роботодавців до співпраці за даною ОП (Зустрічі 7, Резервна). Роботодавці приєднуються до організації освітнього процесу та сприяють практичній підготовці здобувачів ВО. Зазначимо, ЕГ мала онлайн зустрічі з: заступником голови ЗОДА Шихановим Р. Б. (викладав на ОП «Країнознавство», приймав участь у розробці ОП); керівником Управління зовнішніх зносин та зовнішньоекономічної діяльності ЗОДА Бойком А. Ю. (повідомив ЕГ, що залучений до ЕК за ОП «Країнознавство», активно співпрацює з університетом, входить до Ради роботодавців, зазначив, що за останні 5 років були працевлаштовані в Управлінні 2 випускники); начальником Управління міжнародних відносин та релігій Департаменту культури, туризму, національностей та релігій ЗОДА Мямом П. І. (активно залучає здобувачів до організації зустрічей міжнародних делегацій при ЗОДА, рекомендує в ОП звернути увагу на конфліктологію, мови, аналітичну роботу); головою Запорізького обласного товариства болгарської культури Мітковим В. В. (розповів ЕГ, що студенти стажуються при Товаристві під час міжнародних заходів, вчать болгарську мову); начальником юридичного відділу профспілкового комітету ПАТ «Запоріжсталь» Чумаченком І. (повідомив ЕГ, що залучає студентів до проходження практики на підприємствах Запорізької області з перспективою працевлаштування). Всі стейкхолдери стверджували, що активно беруть участь в оновленні ОП, в той же час, Шахов Р. та Бойко А. зазначили, що ОК ОП «Країнознавство» їх повністю влаштовують (Зустріч 7, Резервна). У результаті роботи ЕГ підтверджено, що ЗВО залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

ЕГ під час онлайн зустрічей з гарантом, завідувачем кафедри, стейкхолдерами, а також проректорами та іншими учасниками освітнього процесу, було з'ясовано, що ЗНУ залучає практиків до освітнього процесу. Варто зазначити, були прочитані лекції студентам Університету, в тому числі здобувачам ОП «Країнознавство», зокрема: лектор, що працює у Варшавському університеті Джіммі Хілл (<https://cutt.ly/axGUeIQ>); Президент Ради національних меншин Запорізької області, засновник Арабського центру Хамдамі Науфаль провели круглий стіл, присвячений міжнародним зв'язкам Запорізької області та зародженню арабістики у м. Запоріжжі (<https://cutt.ly/pcctSyp>). У 2020–2021 н.р. лекцію студентам прочитав директор Департаменту культури, туризму, національностей та релігій ЗОДА В. Мороко, а в березні 2022р. ним буде представлена лекція із ОК «Світова економіка та міжнародні економічні відносини», (курс 2, семестр 4, цикл професійної підготовки спеціальності, за розкладом). Активну участь по забезпеченню ОП приймали керівник Управління зовнішніх зносин та зовнішньоекономічної діяльності ЗОДА А. Бойко та начальник Управління міжнародних відносин та релігій Департаменту культури, туризму, національностей та релігій ЗОДА П. Мямло, вони також були залучені до занять як професіонали-практики: зокрема, Бойко А. проводитиме заняття з ОК «Теорія міжнародних відносин» (курс 1, семестр 2, цикл професійної підготовки спеціальності, лютий 2022р), а П. Мямло – з ОК «Державне управління в Україні: історичний досвід та сучасність» (курс 1, семестр 2, цикл професійної підготовки освітньої програми, лютий 2022 р), за сумісництвом на випусковій з даної ОП кафедри працюють Шиханов Р., заступник голови ЗОДА з гуманітарних питань, координатор роботи Департаменту зовнішніх відносин, кандидат історичних наук – ОК «Зовнішня політика та проблеми національної безпеки України» (курс 3, семестр 5, цикл професійної підготовки освітньої програми) та Мітков В., голова Запорізького обласного товариства болгарської культури, кандидат технічних наук – ОК «Політичні еліти Болгарії» (курс 4, семестр 8, цикл дисципліни вільного вибору студента в межах спеціальності). Усі зазначені стейкхолдери є членами екзаменаційних комісій, організаторами практик для здобувачів (Зустрічі 7, Резервна). ЕГ констатує, що ЗНУ залучає до проведення аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

ЕГ з'ясовано, що питання професійного розвитку викладачів в ЗНУ регулюються «Положенням про підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників» [<https://cutt.ly/dxGNafZ>]. У «Положенні» зазначено процедуру, види, форми, обсяг (тривалість), періодичність, умови підвищення кваліфікації НПП. На онлайн зустрічах з НПП, адміністративним персоналом, ЕГ було наголошено, що ЗВО сприяє підвищенню рівня знань з іноземних мов працівників. В ЗНУ діє Школа Конфуція, Центр інтенсивного вивчення іноземних мов, Французький лінгвістичний центр, Центр німецької мови. ЗВО надає можливість НПП, іншим учасникам освітнього процесу вивчати китайську мову у «Школі Конфуція» (<http://sites.znu.edu.ua/confucius/>). При ЗНУ функціонує Школа педагогічної майстерності [<https://cutt.ly/lxGNn1n>], де підвищують методичний та дидактичний рівень молодих педагогів. НПП ОП «Країнознавство» на базі університету та в співпраці з партнерами мають можливості та умови для стажування і підвищення кваліфікації. Зокрема, на зустрічі з академічним персоналом ЕГ встановила, що персонал відвідує круглі столи, тренінги, підвищує кваліфікацію на базі вже згаданого Центру інтенсивного вивчення іноземних мов, на базі тренінгового інституту з методології медіа досліджень IREX та проекту Посольства США в Україні «Інформаційна війна у сучасному медіапросторі» (2017, м. Запоріжжя) (Зустріч 2, Відкрита). Викладачі кафедри беруть участь у міжнародних проєктах, які спрямовані на розвиток викладацької майстерності: 2019 – О.Давлетов (м. Вільнюс, Литва). ЗВО проводить планове стажування та підвищення кваліфікації для

підвищення фаховості викладачів. Викладачі кафедри проходять стажування і проводять лекції у закордонних ЗВО: 2018 – О. Давлетов, О. Маклюк (м. Освенцим та м. Краків Ягелонський університет, Польща); 2019 – Черкасов С.С. за програмою Erasmus+ в Університеті Фоджа (Італія); 2019 – Самойленко Ю.С., фонд Р.Андерсона, Інститут Людства (Великобританія). Щорічно проводиться рейтингове оцінювання рівня професіоналізму викладачів Відділом моніторингу якості освіти і ліцензування (<http://surl.li/jfxb>). Формою моніторингу фаховості викладачів є проведення відкритих лекцій, які обговорюються на засіданнях кафедри під час конкурсу на посаду доцента або професора кафедри.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

ЕГ було з'ясовано, що стимулювання розвитку викладацької майстерності в ЗНУ регулюються Колективним договором та чисельними доповненнями до нього. (<https://cutt.ly/pxGN2OE>), (<https://cutt.ly/GxGMyt6>). За словами ректора ЗНУ, в Університеті створена система мотивації НПП в напрямку наукової діяльності (Зустріч 1). Зокрема: за захист докторської дисертації Університет преміює НПП 35 тис. грн., виплати за публікації статей у виданнях 1 і 2 квартилів, включених до баз Scopus та Web of Science - 7-4 тис. грн. (залежить від кварталів) (зустріч 1). Кожне підвищення на одиницю значення h-індексу в Scopus/WoS: h=2; h=3 – 5 тис. грн.; h=4; h=5 – 7 тис. грн.; h=6; h=7; h=8; h=9 - 10 тис. грн.; h=10 і вище – 15 тис. грн. Патент на винахід – 3 тис. грн., на корисну модель, свідоцтво про авторське право на твір - 1 тис. 500 грн. Використовуються форми заохочення нематеріального характеру, Дана інформація підтверджена керівником відділу кадрів (Зустрічі 1, 6). Зазначимо, за останні 3 роки заохочення до наукової діяльності отримали наступні НПП ОП: 1) грамотами: Давлетов О.Р. (2021), Черкасов С.С. (2020, 2021), Маклюк О.М. (2021), Омельченко А.В. (2019-2021); 2) грошові премії – доц.Черкасов С.(2019 р) за 1 місце в університетському рейтингу у категорії «доценти»; 3) заохочення наукової діяльності шляхом, у тому числі оформлення відряджень та коригування навчального процесу зі збереженням заробітної плати. Приклад – 2019 та 2020 р. доценти Маклюк О.М., Омельченко А.В., Черкасов С.С. та Казакова О.М. оформляли відрядження до міст Київ та Чернігів для участі в грантовому проєкті IREX «Вивчай та розрізняй». В ЗНУ функціонує Школа педагогічної майстерності, проводяться тренінги з питань проєктної діяльності (<http://surl.li/araga>)

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

За ОП «Країнознавство» частина роботодавців залучена до освітнього процесу. Значна кількість залучених до ОП НПП має практичний досвід роботи в державних, науково-дослідних та бізнес структурах, що позитивно впливає на якість навчального процесу. Університет створює можливості для професійного зростання НПП. Зокрема, можливості безкоштовного вивчення мов, преміювання, сприяння грантовій діяльності тощо.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

У групі забезпечення ОП відсутні кандидати/доктори географічних наук, вони необхідні для якісного забезпечення відповідної ОК «Політична та соціально-економічна географія країн світу». Рекомендації. Збільшити кількість наукових публікацій, що безпосередньо стосуються ОП «Країнознавство» та її ОК. Варто залучити до забезпечення ОП кандидатів/докторів географічних наук.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Критерій 6 має загальну відповідність рівню В. Освітня програма укомплектована науково-педагогічними кадрами, проте необхідно розширити їх сегмент. Процедури добору НПП в ЗНУ кадрів прозорі. Значна кількість НПП ОП «Країнознавство» має практичний досвід роботи в державних, науково-дослідних та бізнес структурах, що позитивно впливає на навчальний процес Умови праці сприяють якісному виконанню обов'язків на ОП.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

ЕГ було встановлено, що фінансові, матеріально-технічні ресурси, навчально-методичне забезпечення (Огляд матеріально-технічної бази) сприяють досягненню визначених цілей та програмних результатів навчання на ОП відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у ЗНУ» (<https://bit.ly/3KD9RaG>). Як було зазначено під час організації навчального процесу за ОП використовуються аудиторії корпусу №5 (307, 308, 313, 326 (Лабораторія міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій), 327) які оснащені мультимедійними засобами. Матеріальна база також включає бібліотеку, медичний пункт, пункти харчування, актові зали, спортивний комплекс, 5 гуртожитків. Бібліотека нараховує понад мільйон різного роду друкованих видань, з якими можна ознайомитись у 6-ти читальних залах розрахованих на 400 місць; функціонують 25 комп'ютерів з доступом до Wi-Fi. Під час дистанційного навчання здобувачі можуть ознайомитись з 163 тис. ел. примірників (<http://library.znu.edu.ua>), також є безоплатний доступ до ел. бібліотек, баз WoS, Scopus та до міжнародного сервісу Unicheck. Оновлений спортивний комплекс складається із гімнастичного залу, фітнес-залу, великого ігрового залу, тренажерного залу, роздягалень, душових кабін, туалету (<https://bit.ly/3nKTmj3>). Функціонує: кабінет практичного психолога відділу виховної роботи, який надає психологічну підтримку здобувачам (Зустріч 6, <https://bit.ly/3Aehkbr>); Центр культури (<https://bit.ly/3rGcod4>). Після онлайн-трансляції щодо матеріально-технічної бази ЗВО, інтерв'ювання здобувачів, студентського самоврядування, які цілком задоволені станом навчальних аудиторій та гуртожитку, ЕГ підтверджує достатню кількість спеціалізованих аудиторій, кабінетів, комп'ютерних класів та мультимедійного обладнання. Навчально-методичне забезпечення ОП є на високому рівні за рахунок надання навчальних, інформаційних та освітніх матеріалів на базі СЕЗН ЗНУ (Зустріч 3). За 2021 р. були відремонтовані навчальні аудиторії за ОП, а саме за рахунок ГО Запорізьке обласне товариство «Болгарської культури» - 271720,61; за рахунок ЗНУ - 1131,21 грн.; за рахунок коштів гранту ЄС Erasmus+ напрям Жан Моне – 104 483,00 грн. (TEMPUS). Силами РБГ ЗНУ по капітальному ремонту було виділено 38 млн грн., за частину цих коштів виконано роботи по поточному ремонту гуртожитків № 2, 3, 4. У проєкті «Надзвичайна кредитна програма для відновлення України» ЗНУ отримав кошти у сумі 42,3 млн грн. на капітальний ремонт фасаду будівлі гуртожитків № 3 та № 4, де проживають студенти ОП «Країнознавство», з утепленням зовнішніх стін та покрівлі, заміни вікон та входних дверей, встановленням автоматичного вузла керування на системі опалення (Звіт ректора ЗНУ МОН України Фролова М. про виконання умов контракту № П-32 за період 01.01–31.12.2021 р., <https://bit.ly/3nWtz7h>; Кошторис ЗНУ на 2021 р., <https://bit.ly/3u5nHwu>). Загалом фінансові та матеріально-технічні ресурси ЗВО сприяють досягненню цілей та ПРН за даною ОП.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час зустрічі зі здобувачами вищої освіти, студентським самоврядуванням та НПП підтверджено, що вони мають безоплатний доступ до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для реалізації освітнього процесу (Зустріч 2, 3, 4). Зокрема через бібліотеку власне електронний каталог (<http://library.znu.edu.ua>), де можна знайти всю необхідну літературу, а також замовити певні друковані видання через платформу електронного навчання Moodle (<https://cutt.ly/9xGMxdI>). Наразі загальноуніверситетський репозитарій з 2020 р. знаходиться в стані наповнення, зокрема додаються роботи НПП, в тому числі випускової кафедри, проте на даний момент додані тільки кваліфікаційні роботи магістерського рівня, адже за даним освітнім рівнем ОП здобувачі складають атестаційний екзамen.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

ЕГ було встановлено, що освітнє середовище у ЗНУ є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси. Санітарно-технічний стан навчальних приміщень відповідає чинним нормативним вимогам. Інфраструктура ЗВО включає бібліотеку та читальний зал з комп'ютерами, медичний пункт (корпус №6), актові та конференц зали, новий обладнаний спортивний зал (<https://bit.ly/3nKTmj3>, Зустріч 6). Під час інтерв'ювання здобувачами було зазначено, що освітнє середовище та матеріально-технічні ресурси їх задовольняють, проте під час зустрічей з представниками студентського самоврядування, здобувачами та адміністрацією з'ясовано, що процес реконструкції навчальних корпусів і гуртожитків відповідно до потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп студентів наразі не завершений через обмежені фінансові ресурси, правила пожежної безпеки (Зустріч 4) та конструктивні особливості будівель, які не завжди дозволяють повною мірою досягти цієї мети. Варто зазначити, що вхід до корпусу №5 обладнаний пандусом, а охоронець за потреби супроводжує осіб з обмеженими можливостями (<https://bit.ly/3KswtdB>). Під час зустрічі із представниками студентського самоврядування було з'ясовано, що пандусами обладнані корпуси №2, 4, 6 (Зустріч 4). ЕГ мала змогу ознайомитися зі звітом, і, відповідно до нього, 82,6% респондентів погодилися, що освітнє середовище ЗНУ є безпечним для їхнього життя та здоров'я (<https://bit.ly/33TwJS5>). Під час інтерв'ювання здобувачів ОП була підтверджена наведена вище статистика. Психологічна підтримка здобувачів забезпечується практичним психологом відділу виховної роботи, яка зазначила, що кабінет психолога користується попитом серед студентів (Зустріч 6). У розпорядженні студентського самоврядування є приміщення, де здобувачі організовують засідання (Зустріч 4). Варто зазначити, що представниці

студентського самоврядування у 2021 р. виграли грант на побудову медіа-студії для студентства, а також дообладнують новий коворкінг, що складається з кількох зон загальним розміром 350 м², які забезпечуватимуть безпечно і цікаве проведення івентів, зустрічей, засідань (<https://bit.ly/3nKTmj3>). Отже, ЗВО сприяє задоволенню потреб, інтересів здобувачів і, відповідно, створює безпечні умови для реалізації навчального процесу.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

ЗВО забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів на належному рівні. Під час дистанційного навчання, як зазначили здобувачі ОП, всю необхідну інформаційну та освітню підтримку студенти можуть отримати за допомогою сайту університету, комунікації між кураторами та студентами, Студентською радою та студентами в месенджерах і з використанням електронної пошти. Для отримання додаткової освітньої та консультативної підтримки (з приводу змісту певних дисциплін, силабусів тощо) здобувач має вільний доступ до СЕЗН ЗНУ на базі Moodle (<https://bit.ly/3Kw5uhl>). У ЗВО в умовах пандемії створена зворотна форма зв'язку для покращення навчальних онлайн-курсів (<https://bit.ly/3tDm6Om>). Найвищим рівнем є звернення до деканату чи до ректорату, контактні дані яких можна вільно знайти на сайті ЗНУ, а також через стаціонарну чи електронну скриньку довіри (dovira@znu.edu.ua). ЕГ отримала інформацію щодо роботи кабінету практичного психолога, відділу доуніверситетської підготовки, профорієнтації та працевлаштування, виховного відділу (Зустріч 3, 4, 6). Соціальна підтримка у ЗВО здійснюється через соціальну допомогу, яка призначається відповідно до «Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ» (<https://bit.ly/3qHPukE>). У ЗНУ щорічно проводиться контроль якості освіти, відповідно до якого: 68,3% здобувачів зазначили про належну соціальну підтримку; 74,6% респондентів вважають, що ЗНУ надає їм належну інформаційну підтримку; 81,0 і 80,9% зазначили про належний рівень консультативної й організаційної підтримки (<https://bit.ly/33TwJS5>).

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

ЗНУ створює хороші умови для здобувачів із особливими освітніми потребами. Відповідно до вищезазначеного корпус №2, 4, 5, 6, гуртожиток №3, 4 обладнані пандусами та відповідними позначеннями, а охоронець за потреби може супроводити (<https://bit.ly/3nKTmj3>, Огляд матеріально-технічної бази). Також на першому поверсі корпусу №5, де здійснюється навчально-виховний процес за даною ОП, обладнана адаптаційна вбиральня для осіб з особливими потребами. Проте в середині корпуси не достатньо обладнані пандусами у зв'язку з обмеженими фінансовими ресурсами, правилами пожежної безпеки та конструктивними особливостями будівель, які не завжди дозволяють повною мірою досягти цієї мети. ЕГ зазначає, що на ОП «Країнознавство» навчається студентка із вадами зору і одногрупники допомагають їй пересуватися та з розумінням ставляться до її потреб (Зустріч 3).

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

В Університеті існують чіткі та зрозумілі процедури вирішення конфліктних ситуацій, яких послідовно дотримуються під час реалізації ОП «Країнознавство» та які регулюються «Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ» (<https://bit.ly/32fUCTy>). Створена Комісія з розгляду конфліктних ситуацій у ЗНУ (Наказ № 143 від 06.03.2020), яку очолює перший проректор О. Г. Бондар. Звернутися щодо вирішення конфліктної ситуації можна безпосередньо до деканату, через студраду, через стаціонарну та електронну скриньку довіри (dovira@znu.edu.ua). Представники студентського самоврядування навели приклад, коли надійшла скарга на викладача, який проводив пари не за розкладом, в результаті були вжиті заходи щодо усунення та недопущення подібних ситуацій (Зустріч 4). Задля запобігання корупції у ЗВО діє гаряча лінія «Запобігання проявам корупції» за номером (061) 228-75-03 та щороку розробляється План заходів протидії корупції, зокрема, згідно з Наказом ректора №528 від 04.12.2020 р. був затверджений новий План заходів на 2021 рік (<https://bit.ly/3lIf6tt>). Здобувачі поінформували, що із політикою та процедурами конфліктних ситуацій ознайомлені, але за ОП таких випадків не було (Зустріч 3). Загалом, Університет сприяє партнерським доброзичливим відносинам між здобувачами, НПП та адміністрацією.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

1. У ЗНУ наявна потужна бібліотека, яка надає можливість здобувачам опрацьовувати необхідну літературу як оффлайн, так і онлайн. 2. ЗВО надає НПП і здобувачам безоплатний доступ до наукометричних баз Web of Science та Scopus, а також до міжнародного ресурсу Unicheck для перевірки робіт на плагіат. 3. Наявні пандуси при вході до

корпусів №2, 4, 5, 6, обладнана адаптаційна вбиральня (1 поверх корпусу №5) для людей із обмеженими фізичними можливостями. 4. Розміщені скриньки довіри на кожному поверсі корпусу №5 та створена електронна скринька - dovira@znu.edu.ua. 5. Регламентована чітка політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій, діє гаряча лінія «Запобігання проявам корупції», щороку поновлюється План заходів протидії корупції.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Всередині навчальних корпусів не створені достатні умови для пересування осіб з особливими фізичними потребами. Рекомендується дообладнати корпуси, щоб студенти з особливими фізичними потребами вільно пересувалися відповідно до методичних рекомендацій МОН та в рамках Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Матеріально-технічне, методично-навчальне та фінансове забезпечення даної ОП знаходиться на задовільному рівні. ЗНУ сприяє створенню комфортних та безпечних умов для реалізації навчального процесу для всіх учасників, у тому числі для маломобільних груп населення.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

ЕГ встановлено, що ЗВО послідовно дотримується процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми, які визначені і регулюються документами, розміщеними на сайті ЗНУ: «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у ЗНУ» (<https://bit.ly/3lwjGfZ>) та «Положення про розроблення та оформлення освітньої програми ЗНУ» (<https://cutt.ly/gxG1A3k>), яке було затверджене у 2020 р. та відповідно до якого здійснюється щорічний перегляд ОП. Так, до формування та перегляду ОП 2021 р. були долучені такі стейкхолдери: здобувачі, представники студентського самоврядування, роботодавці та НПП. Під час зустрічі зі студентами було підтверджено їхнє безпосереднє залучення до покращення ОП «Країнознавство» через опитування, під час проведення кураторської години; під час зустрічі із роботодавцями підтверджена довготривала взаємодія із проектною групою ОПП, а також роботодавці відмітили, що часто надають свої пропозиції у письмовій формі (Зустріч 7) та неформальних умовах, проте окремі представники приватного бізнесу відмітили, що не ознайомлені із ОП (Резервна зустріч). Зазначимо, що в протоколах засідань кафедри №11 від 09.06.2020; №1 від 25.08.2020; №15 від 14.06.2021, які були надані гарантом на запит ЕГ, задокументоване залучення роботодавців, здобувачів та студентського самоврядування при перегляді ОП (<https://bit.ly/3IvIXRj>).

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Відповідно до п.1.4 внутрішнього «Положення про Вчену раду ЗНУ» до складу Вченої ради входять представники органів студентського самоврядування університету (<https://bit.ly/3AQOaiL>). Також студентське самоврядування наділене повноваженнями щодо перегляду ОП, внесення пропозицій щодо змісту навчальних програм і планів, організації та покращення освітнього процесу відповідно до п.1.7 «Положення про студентське самоврядування» (<https://bit.ly/3rcgkBB>). Варто зазначити, що в протоколах засідань кафедри №11 від 09.06.2020; №1 від 25.08.2020; №15 від 14.06.2021, які були надані гарантом на запит ЕГ, задокументоване залучення здобувачів та студентського самоврядування до формування та перегляду ОП «Країнознавство». Під час інтерв'ювання здобувачів було підтверджено проведення анонімних опитувань (<https://bit.ly/3KswtdB>) щодо покращення освітнього процесу і ОП безпосередньо (Зустріч 3, 5), які курируються Відділом моніторингу якості освіти ЗНУ (<https://bit.ly/3ALLTtK>). З 2020 р. анкети складаються двома штатними соціологами. Здобувачі підтвердили, що їх позиція береться до уваги не лише через опитування в гугл-формі, які проводяться щосеместрово, а й через скриньку довіри, розміщену у корпусі №5 та в електронному форматі, усні побажання (Зустріч 3, 4 та Огляд матеріально-технічної бази). Здобувачі 3 курсу, Суходуб Сергій та 2 курсу, Фатюха Ярослава зазначили, що була внесена пропозиція збільшити кількість годин з вивчення другої та третьої іноземної мови, як наслідок, пропозиція була врахована і в Навчальному

плані 2021 р. порівняно із 2020 р. кількість годин другої іноземної збільшили до 420 і третьої іноземної до 240 (Зустріч 3, <https://bit.ly/35vznMH>).

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Під час зустрічей ЕГ було з'ясовано, що роботодавці безпосередньо залучаються до перегляду ОП та до процесу забезпечення якості через участь у засіданнях кафедри (протокол кафедри №11 від 09.06.2020; №1 від 25.08.2020; №15 від 14.06.2021), а також при неформальному спілкуванні (Зустріч 7, Резервна зустріч). Роботодавці залучені до забезпечення якості ОП як керівники баз практики, з якими ЗВО має відповідні договори, в підтвердження чого ЕГ були надані скановані копії на ознайомлення (Запит 6: Договір №202 від 05.11.2021 про співробітництво з ГО «Полонія», Договір №96-с від 16.11.2020 про співробітництво з БО «ТКУМА», Договір №97-с від 16.11.2020 про співробітництво з Почесним Консульством Латвійської Республіки, Меморандум про співпрацю між ЗНУ та ТОВ «Метінвест холдинг» від 23.05.2019). Здобувачі ОП регулярно проходять практику, розв'язують практичні задачі, до оцінки яких залучені і роботодавці. Таким чином, роботодавці мають співпрацю зі студентами, а також плідно співпрацюють із НПП і адміністрацією ЗНУ. Представниками роботодавців Коняхінім О., Мітковим В. В., Бойком А. Ю. надані позитивні рецензії із зазначенням рекомендацій для покращення ОП «Країнознавство» відповідно до вимог ринку (рецензії прикріплені до відомостей про СО). Присутні на зустрічі 7 представники роботодавців засвідчили їх реальне залучення до здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості ОП та надали пропозиції щодо удосконалення навчального процесу за ОП.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

У ВНЗ діє Асоціація випускників-країнознавців ЗНУ, що знаходиться у відкритому доступі (<https://cutt.ly/7xG14ZQ>). Під час Відкритої зустрічі ЕГ було підтверджено, що ЗНУ тісно співпрацює із випускниками ОП та регулярно збирає інформацію про кар'єрний шлях, адже під час реєстрації в Асоціації випускники зазначають місце роботи, досягнення, отримують відомості про можливість подальшої співпраці з Університетом. На сайті ЗВО запроваджено рубрику «Історії успіху випускників ЗНУ» – у формі інтерв'ю, де розкривається кар'єрний шлях, професійні поради та ін. (<https://bit.ly/3Ik2l2v>, <https://bit.ly/3nC9umK>). Безпосередньо випускники, як стейкхолдери, долучаються до засідань кафедри під час перегляду ОП, проте в протоколах кафедри та під час відкритої зустрічі ЕГ з'ясовано, що випускники не вносили пропозицій щодо покращення ОП «Країнознавство» (протокол кафедри №11 від 09.06.2020; №1 від 25.08.2020; №15 від 14.06.2021, Відкрита зустріч). Варто зазначити, що на Відкритій зустрічі випускники ОП підтвердили фахову та якісну підготовку фахівців, що можуть у майбутньому реалізувати свої кар'єрні плани, та надали власні рекомендації щодо покращення, наповнення ОП.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Процес забезпечення якості освіти у ЗВО визначається «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ЗНУ» (<https://bit.ly/3nJRUND>) відповідно до якого: п.п. 3.2. «Перегляд освітніх програм відбувається за результатами їхнього моніторингу»; п.п. 3.3. «Критерії, за якими відбувається перегляд освітніх програм, формулюються як у результаті зворотного зв'язку із науково-педагогічними працівниками, студентами, випускниками і роботодавцями, так і внаслідок прогнозування розвитку галузі та потреб суспільства». Експертною групою встановлено, що система забезпечення якості ЗВО забезпечує контроль якості надання освітніх послуг структурними навчальними підрозділами університету. Відповідно до аналізу відомостей СО, додаткових документів згідно запиту та в ході інтерв'ю із різними групами стейкхолдерів ЕГ не вдалось визначити наявності значних недоліків на цій ОП, регулярно проводяться ректорські контрольні роботи та деканський контроль з метою контролю рівня знань здобувачів даної ОП (п.2.5.4.-2.5.6. «Положення...» <https://bit.ly/3rotSQp>). У ЗНУ наявний Відділ моніторингу якості освіти і ліцензування, що здійснює моніторинг якості освіти та висвітлює його результати відповідно до п.2.2 «Положення про Відділ моніторингу якості освіти» (<https://bit.ly/35369GX>), зазначена інформація була підтверджена начальником відділу Томченко М. А. (Зустріч 5). Навчальний відділ долучений до цього процесу шляхом опитувань здобувачів в системі Moodle (<https://inlnk.ru/qV3OV>). З 2020 р. в штат працівників долучено 2 соціологи і впроваджена система QR кодів, задля покращення зворотного зв'язку. Система забезпечення якості ЗНУ діє якісно та у відповідності з «Положенням про моніторинг якості вищої освіти в ЗНУ» (<https://bit.ly/33IurVZ>). Результати опитувань долучаються до обговорень на засіданнях кафедри, Вченої ради університету (1 раз на рік), а група забезпечення ОП безпосередньо враховує результати опитувань під час перегляду ОП. Група забезпечення ОП, випускова кафедра, Вчена рада факультету та університету, навчальний відділ, долучені до процесу забезпечення якості освіти за ОП «Країнознавство».

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Попередня акредитація за 20622 ОП «Країнознавство» була проведена у 2021 році про що є Звіт експертної комісії Національного агентства за результатами проведення акредитаційної експертизи з підготовки фахівців з галузі знань 29 Міжнародні відносини освітньо кваліфікаційного рівня «бакалавр» у Державному вищому навчальному закладі «Запорізький національний університет», який опубліковано на сайті університету (<https://bit.ly/3G0tASb>). ЕГ врахувала зауваження експертної комісії 2021 року: 1. Наразі проєкт ОП «Країнознавство» на 2022-2023 н.р. розміщений на сайті ЗВО (<https://bit.ly/3rTpJxh>). Студентське самоврядування, яке було недостатньо залучене у процес формування ОП, активно бере участь внесенні змін до ОП (протокол кафедри №11 від 09.06.2020; №1 від 25.08.2020; №15 від 14.06.2021; Зустріч 4). 3. Брак залучення практиків до освітнього процесу вирішується, наразі на ОП викладає Шиханов Р. Б. заступник голови заступник голови Запорізької ОДА. Таким чином, ЗНУ враховує зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій та продовжує удосконалення якості вищої освіти. Проте у відомостях самооцінювання п.8 критерій 8 не зазначено про вдосконалення та внесення змін на основі Звіту ЕГ 2021 р., згадуються враховані пропозиції за результатами акредитації другого (магістерського) рівня ОП, яка відбулася у 2019, 2020 рр. (<https://cutt.ly/hxGomkN>), що є недоречним при акредитації першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (<https://cutt.ly/ixGoEJM>).

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Під час експертизи ЕГ встановлено, що сформована на теперішній час в ЗНУ культура якості забезпечує залучення академічної спільноти до розвитку ОП «Країнознавство», сприяє постійному розвитку ОП та освітньої діяльності за цією програмою. Формування системи внутрішнього забезпечення якості здійснюється у відповідності до «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ЗНУ» (<https://bit.ly/3nJRUND>), де визначено основні засади політики і процедури забезпечення якості освіти та розподіл відповідальності між структурними підрозділами. Також в ЗВО здійснюються передбачені заходи, спрямовані на розвиток культури якості ОП: 1. НПП, роботодавці, здобувачі, представники студентського самоврядування залучені до перегляду ОП (надано на запит протоколи кафедри №11 від 09.06.2020; №1 від 25.08.2020; №15 від 14.06.2021); 2. Адміністрація ЗНУ створює достатні умови для підвищення кваліфікації викладачів та їх наукової діяльності, що підтверджують надані гарантом на запит №10, 11 ЕГ сертифікати та перелік публікацій НПП. Діє «Положення про підвищення кваліфікації та стажування НПП ЗНУ» (<https://bit.ly/3GO4XoX>). 3. У ЗВО щороку проводяться загальноуніверситетські опитування (<https://bit.ly/33TwJS5>), студентське самоврядування також регулярно проводить опитування на власних онлайн-платформах (Зустріч 4). Під час зустрічі ЕГ із адміністративним складом, НПП, здобувачами, представниками студентського самоврядування і роботодавцями було встановлено, що визначена вище наведеними фактами спрямованість на постійне удосконалення культури якості добре усвідомлюється усіма учасниками освітнього процесу і реалізується через їх залучення та активну участь у здійсненні процедур внутрішнього забезпечення якості.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

У ВНЗ діє Асоціація випускників-країнознавців ЗНУ, отже існує активна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників. В Університеті створена чітка та прозора нормативна регламентація процедур внутрішнього забезпечення якості ОП. 3. Студентське самоврядування активно залучене у процес формування ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Окремі представники роботодавців приватного бізнесу не в повній мірі ознайомлені із ОП та не залучені до її покращення. Рекомендовано залучати всіх представників роботодавців до формування ОП, а особливо представників комерційних структур. У відомостях самооцінювання п. 8 критерій 8 не зазначено про вдосконалення та внесення змін на основі Звіту ЕГ 2021 року. ЕГ рекомендує відображати у самоаналізі роботу над помилками, зазначеними під час попередньої експертизи. Випускники не достатньо залучені до перегляду ОП «Країнознавство», адже не вносили пропозицій під час засідань кафедри. ЕГ рекомендує активно залучати випускників до перегляду та внесення змін до даної ОП і відображати у протоколах засідань кафедри новітні рекомендації випускників.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

В цілому внутрішнє забезпечення якості освітньої програми відповідає встановленим вимогам, а виявлені недоліки можуть бути усуненими у стислі терміни.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Права та обов'язки учасників освітнього процесу є чіткими та зрозумілими, регулюються Статутом ЗНУ (<http://bit.do/znustatut>), Правилами внутрішнього розпорядку ЗНУ (<http://bit.do/znurozporjadok>), Положенням про організацію освітнього процесу в ЗНУ (<http://bit.do/znuprocess>), Кодексом академічної доброчесності ЗНУ (<http://bit.do/znukodex>), прийнятим на засіданні Вченої ради ЗНУ. Їх доступність забезпечується розміщенням на офіційному сайті університету в підрозділі «Нормативно-правові документи» (<https://www.znu.edu.ua/3641.ukr.html>). В університеті прийнято та впроваджується під час освітнього процесу Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій (<http://bit.do/znuconflict>). Стейкхолдери ознайомлені з даними документами, знають, що вони оприлюднені на сайті.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Для громадського обговорення був оприлюднений на сайті ЗВО 22.10.2021 року проект освітньо-професійної програми «Країнознавство» зі змінами, розроблений історичним факультетом для підготовки бакалаврів за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» (<https://bit.ly/3nNY13t>). Зауваження та пропозиції до проекту приймали до 22 листопада 2021 року на e-mail: bnmr.vnr@znu.edu.ua. Також було запропоновано у відкритому доступі на сайті ЗВО опитування у гугл формі, призначене для отримання зворотного зв'язку від стейкхолдерів (<https://bit.ly/3rEGdJl>).

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На сайті ЗВО оприлюднено інформацію про ОП для зацікавлених стейкхолдерів (<http://bit.do/znuir>). У відкритому доступі на сайті ЗВО також представлені ОП за попередні роки: 2018 рік (<https://bit.ly/3FQapWT>), 2019 рік (<https://bit.ly/3Kqbjgi>), 2020 рік (<https://bit.ly/3IoNkfJ>), 2021 рік (<https://bit.ly/3Krb5Wp>). Також у відкритому доступі на сайті університету розміщені навчальні плани: за 2018 рік (<https://bit.ly/3fOkOI2>), за 2019 рік (<https://bit.ly/3tO9ILn>), за 2020 рік (<https://bit.ly/3KxIVdd>), за 2021 рік (<https://bit.ly/3rHmw3w>). Варто оновити інформацію про сертифікати ЗНО, необхідні для вступу на ОП в 2022 році (<https://bit.ly/3IvIXRj>).

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

На сайті університету оприлюднено інформацію про ОП «Країнознавство», включаючи ОП за попередні роки. Стейкхолдери ознайомлені з правами та обов'язками, обізнані з тим, де можна знайти документи, що містять зазначену інформацію.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

На сайті університету в розділі Освітні програми / Бакалаврат / Країнознавство не зазначені сертифікати ЗНО, необхідні для вступу на ОП «Країнознавство» у 2022 році. Інформація для абітурієнта «Вступ-2021. Віртуальний консультаційний центр» містить інформацію про сертифікати ЗНО для вступу на дану ОП, але недостовірна назва

може дезорієнтувати вступника. Рекомендовано: усунути технічні розбіжності та подати єдино правильну інформацію про сертифікати ЗНО, необхідні для вступу на ОП «Країнознавство».

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

У вільному доступі на офіційному сайті Університету є велика кількість документів та положень, що регулюють права та обов'язки здобувачів, адміністрації та НПП, і з якими ознайомлені відповідні стейкхолдери. ЗВО оприлюднює на сайті відомості про ОП для інформування зацікавлених сторін. За місяць до затвердження ОП було оприлюднено її проєкт з метою отримання рекомендацій, зауважень стейкхолдерів. Критерій відповідає рівню В, виявлені недоліки є несуттєвими.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>graf__k_lekts__j_robotodavts__v_op_krayinoznavstvo.pdf</i>	rRR5pOsBYzVPznzoE+zLPrO21z1t8IvPo2TJOxQ4YbY=
Додаток	<i>Кадровий склад забезпечення ОП.pdf</i>	t7TIF+QfWZCDE6kEUQwqBBivpbujqVuLUg794LLTy4=
Додаток	<i>Протокол кафедри №1 від 25 серпня 2021.pdf</i>	A2TJVfaR5zpkTSDTNmMtQwhO81zkU4oMKiDhAsVAeZs=
Додаток	<i>Протоколи робочих груп 2018-2021.pdf</i>	prPFE81GuVtr+lKfs+TMQyFcysgBYKeAg92/AotsV+c=
Додаток	<i>НМР. Витяг з протоколу №1 від 30.08.21.docx (1).pdf</i>	chExVSnIrdWWaaYH+vOIVKrc/HT7vM78buGcVbYeA6I=
Додаток	<i>Публікації НПП.pdf</i>	ON2BYJ4ydUMRSCHaRa6ovNv9E4dUS6FtK4Udo3x4v08=
Додаток	<i>Луців.pdf</i>	S38LMxurrrLPNGJUD8p6zFF4tzXbncTB9O6qJLeR000=
Додаток	<i>Мищенко.pdf</i>	hukcMA5gXnlxK5ACaDIhqAD40oALVbJ5OQzv+Ouhvn4=
Додаток	<i>Договір Запоріжсталь.pdf</i>	UVCcNJwW5QNQSXBbRd9ZprV5MxNInIf7pj6IvOhU8Tk=
Додаток	<i>Договір Мазаль Тов .pdf</i>	x8Q+v/oyeWU6AH5uZgEjpbfcH2AomfH8hm36zW6DoLY=
Додаток	<i>6 Договір Запорізьке обласне товариство Болгарської культури.pdf</i>	WVsgUjgOadwD5JOykYol2AnH+vDmXpTkJxoJ6j6UV4s=
Додаток	<i>6 Договір Почесне Консульство Республіки Болгарія.pdf</i>	zcryMnQqjvDLm8IQmHrnQoaXoa5EPr/jX9orazVFv8A=
Додаток	<i>Договір Управління ЗЕД ЗОДА.pdf</i>	SYRZCHoF4Iv1+PAp2QxvW4mtzhfkYuAHTXa1R3adM/E=
Додаток	<i>Договір.Cyber.Media.Track.pdf</i>	nrF4Bob4rDGJpkmYFWqmqskaFPDdnb4lMYxzN++xUGo=

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Журба Ігор Євгенович

Члени експертної групи

Балак Ілона Олександрівна

Артемчук Єлизавета Андріївна